T.C.
ORMAN GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
Havacılık Dairesi Başkanlığı

Sayı : E-49347252-225.08.01-21590147 26.10.2026

Konu : Orman Genel Müdürlüğü Havacılık Faaliyetleri Genel Esasları Yönergesi

GENEL MÜDÜRLÜK MAKAMINA

İlgi : 20.08.2026 tarihli ve E-49347252-225.08.01-20799888 sayılı yazımız.

Genel Müdürlüğümüzün havacılık kapasitesinin gelişmesi ve kullanılan hava araçlarının sayı ve çeşitliliğinin artması, havacılık faaliyetlerinin ortak ve standart kurallar çerçevesinde yürütülmesi ihtiyacını doğurmuştur.

Bununla birlikte, yapılan yasal değişiklikler sonucunda orman yangınlarında kullandığımız hava araçları "devlet hava aracı" statüsüne alınmıştır. Sivil havacılık kurallarına göre "devlet hava araçları" genel kuralların dışında tutulduğu için, kendi araçlarımızın nasıl yönetileceğine dair kuralları kurum olarak bizzat bizim belirlememiz gerekmiştir. Tüm bu ihtiyaçlar ve yasal zorunluluklar doğrultusunda "Orman Genel Müdürlüğü Havacılık Faaliyetleri Genel Esasları Yönergesi" hazırlanmıştır.

Hazırlanan bu Yönerge ile; kurumumuza ait olan, kiralanan veya diğer kurumlardan destek amaçlı gelen tüm hava araçlarının uyacağı kurallar netleştirilmiştir. Temel amacımız; yangınlara havadan ve karadan müdahale eden ekiplerin birbiriyle tam uyum içinde çalışmasını sağlamak ve tüm uçuş süreçlerinin (planlama, onay, takip ve kayıt) kusursuz yürütülmesini güvence altına almaktır.

Bu çerçevede Yönerge, temel olarak şu konuları düzenlemektedir:

-Hava araçlarının temin edilmesi, bölgelere dağıtılması, bakımı ve uçuşa hazır tutulması,

-Pilot ve uçuş ekiplerinin taşıması gereken nitelikler, eğitimleri ve uçuş güvenliği,

-Genel Müdürlük ile Bölge Müdürlüklerindeki Yangın Koordinasyon Merkezleri arasındaki görev dağılımı,

-Hava aracı koordinatörleri ile kurumumuzu temsil eden personelin sorumlulukları,

-Olası kaza ve acil durumlarda izlenecek yollar,

-Helikopter/uçak kiralama sözleşmelerinin standartları, yüklenici firmaların görevleri ve denetim kuralları.

Yönerge taslağı, İlgi yazı ile tüm merkez ve taşra teşkilatının görüşüne sunulmuştur. Gelen tüm görüş ve öneriler dikkatle değerlendirilerek Yönerge'ye son şekli verilmiş ve Ek'te sunulmuştur.

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.
Doğrulama Kodu: A92EDA24-CF09-4E14-AF6F-E551EA368665 Doğrulama Adresi: https://www.turkiye.gov.tr/ogm-ebys

Havacılık Dairesi Başkanlığı
Söğütözü Caddesi No: 8 /1 Beştepe ANKARA
KEP Adresi : ogm@ogm.hs01.kep.tr
Bilgi için:Yılmaz GÖZÜTOK
Tekniker

208477450 - 208477450 - 208477450 - 208477450

Makamlarınızca uygun görüldüğü takdirde;

Ek'te yer alan "Orman Genel Müdürlüğü Havacılık Faaliyetleri Genel Esasları Yönergesi"nin onaylanarak uygulamaya konulması hususunu;

Olur'larınıza arz ederim.

Mahmut OKUDAN
Daire Başkanı

Uygun görüşle arz ederim.
Kenan AKDUMAN
Genel Müdür Yardımcısı

OLUR
Bekir KARACABEY
Genel Müdür

Ek: Orman Genel Müdürlüğü Havacılık Faaliyetleri Genel Esasları Yönergesi (48 Sayfa)

Dağıtım:
Genel Müdürlük Tüm Teşkilatına

208477450 - 208477450 - 208477450 - 208477450

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.
Doğrulama Kodu: A92EDA24-CF09-4E14-AF6F-E551EA368665 Doğrulama Adresi: https://www.turkiye.gov.tr/ogm-ebys

Havacılık Dairesi Başkanlığı
Söğütözü Caddesi No: 8 /1 Beştepe ANKARA
KEP Adresi : ogm@ogm.hs01.kep.tr

Bilgi için:Yılmaz GÖZÜTOK
Tekniker

T.C.
ORMAN GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

HAVACILIK FAALİYETLERİ GENEL ESASLARI YÖNERGESİ

EKİM 2026

ORMAN GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
HAVACILIK FAALİYETLERİ GENEL ESASLARI YÖNERGESİ

İÇİNDEKİLER

BİRİNCİ BÖLÜM — Genel Esaslar ve Kurumsal Yapı

MADDE 1- Amaç…….……3
MADDE 2- Kapsam……...……...3
MADDE 3- Dayanak……..……...3
MADDE 4- Tanımlar ve kısaltmalar……...……..4
MADDE 5- Temel ilkeler……..6
MADDE 6- Hava araçlarının hukuki statüsü ve uygulanacak mevzuat…….....6
MADDE 7- Yangın Koordinasyon Merkezleri ve hava operasyonları…….....7
MADDE 8- Hava aracı ve İHA koordinatörleri…….....8
MADDE 9- İdare temsilcisi……...9

İKİNCİ BÖLÜM — Hava Araçları ve Teknik İşletme

MADDE 10- Hava araçlarının sınıflandırılması……9
MADDE 11- Tescil, numaralandırma ve çağrı adları……..10
MADDE 12- Kapasite ve performans esasları……11
MADDE 13- Söndürme hava araçlarının satın alınması……..11
MADDE 14- Kiralık hava araçları……...12
MADDE 15- Rezerv kapasite ve kurumlar arası iş birliği……13
MADDE 16- Teknik işletmenin genel esasları…….....13
MADDE 17- Bakım yönetimi……14
MADDE 18- Teknik kaynaklar, modifikasyon, modernizasyon ve hizmetten çıkarma…….....14

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM — Operasyonel Yönetim

MADDE 19- Yıllık yangın hava gücü ihtiyacının belirlenmesi……...15
MADDE 20- Konuşlanma planlaması……16
MADDE 21- Konuş yerleri, altyapı ve lojistik destek…….....16
MADDE 22- Yakıt ve ikmal esasları……...17
MADDE 23- Haberleşme, takip ve veri güvenliği……...17
MADDE 24- Görevlendirme yetkisi ve usulü……18
MADDE 25- Geçici tahsis……...18
MADDE 26- Sezon içi geçici kaydırma……..19
MADDE 27- Görevlendirme talepleri ve olurları…….....19
MADDE 28- Yönerge kapsamındaki İHA'ların görevlendirilmesi ve idamesi…..….20
MADDE 29- Uçuş operasyonlarının genel esasları……20
MADDE 30- Yolcu taşıma esasları……21
MADDE 31- Kalkış Hazırlık Seviyeleri……..22
MADDE 32- Uçuş öncesi hazırlık……...22
MADDE 33- Görev uçuşu……...23
MADDE 34- Havadan söndürme esasları……24

MADDE 35- Tehlikeli madde taşıma…….……24
MADDE 36- Operasyonel kayıt ve raporlama…….....25
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM — Personel, Emniyet ve Kalite
MADDE 37- Uçuş görev ekibinin temini ve asgari mürettebat……...26
MADDE 38- Pilot nitelikleri ve görevlendirme şartları……...26
MADDE 39- Uçuş teknisyeni ve teknik personel nitelikleri……28
MADDE 40- Genel Müdürlük İHA Koordinatörü, hava aracı koordinatörü ve idare temsilcisi seçimi……..28
MADDE 41- Eğitim ve sertifikasyon……..29
MADDE 42- Uçuş, görev ve dinlenme süreleri……...31
MADDE 43- Personel performans takibi…….....32
MADDE 44- Uçucu Personel Yeterlilik Değerlendirme Kurulu…….....32
MADDE 45- Emniyet yönetimi ve iş sağlığı ve güvenliği……...34
MADDE 46- Kalite ve mevzuata uygunluk izleme…….....35
MADDE 47- Uçuş ve Yer Emniyet Kurulu…….....35
MADDE 48- İş yeri ve hava aracı acil durum eylem planları…….....36
MADDE 49- Hava aracı olayı, ciddi olay ve kaza bildirimi…….37
MADDE 50- Hava aracı olayı, ciddi olay ve kaza yönetimi……37
MADDE 51- Düzeltici ve önleyici faaliyetler…….....38
BEŞİNCİ BÖLÜM — İdari, Mali ve Hukuki Hususlar
MADDE 52- Mali kaynaklar ve bütçe planlaması……...39
MADDE 53- Edinim maliyetinin yıllık dağıtımı ve sigortaya esas değer……....39
MADDE 54- Saatlik uçuş maliyeti……..40
MADDE 55- Genel Müdürlük mülkiyetindeki hava araçlarının kiraya verilmesi…...40
MADDE 56- Sigorta esasları……...40
MADDE 57- Nakdi tazminat, aylık bağlanması ve hak sahipliği……41
MADDE 58- Hava aracı kiralama ve hizmet alımları…….....41
MADDE 59- Yüklenici yükümlülükleri……..41
MADDE 60- Gümrük ve uluslararası lojistik……..42
MADDE 61- Hakediş işlemleri……...42
MADDE 62- Tebligat ve bildirim……43
ALTINCI BÖLÜM — Çeşitli ve Son Hükümler
MADDE 63- Düzenleyici işlemler……..43
GEÇİCİ MADDE 1- Mevcut sözleşme ve protokoller……44
MADDE 64- Yürürlük…….....44
MADDE 65- Yürütme……...…..44

EKLER
EK-A YOLCU MANİFESTOSU
EK-B GENEL HİZMET TAAHHÜTNAMESİ
EK-C ENVANTER HAVA ARAÇLARINA UYGULANACAK UYGUNSUZLUK FORMU
EK-D HAVA ARACI UÇUŞ TAKİP FORMU (Form-17)

BİRİNCİ BÖLÜM
Genel Esaslar ve Kurumsal Yapı

Amaç

MADDE 1- (1) Bu Yönergenin amacı; Orman Genel Müdürlüğünün ormancılık ve orman yangınlarıyla mücadele faaliyetlerinde kullanılan hava araçlarının tedariki, envanterde bulundurulması, işletilmesi, görevlendirilmesi, konuşlanması, uçuş görev ekibinin nitelikleri ve eğitimi, uçuş emniyeti ile altyapı ve denetim faaliyetlerine ilişkin uygulama esaslarını belirlemektir.

Kapsam

MADDE 2- (1) Bu Yönerge; Orman Genel Müdürlüğünün envanterinde bulunan, sözleşme yoluyla kiralanan veya protokol yoluyla tahsis edilen yerli ve yabancı tescilli hava araçlarını; uçuş görev ekibi, teknik personel, hava aracı koordinatörü, idare temsilcisi ve havacılık faaliyetlerinde görev alan diğer personeli; havacılık faaliyetlerinin yürütüldüğü meydan, pist, apron, heliport, iniş yeri ve hangar gibi altyapı tesislerini; bu faaliyetlere katılan kurum ve kuruluşlar ile gerçek ve tüzel kişileri kapsar.

(2) Diğer kamu kurum ve kuruluşlarına ait hava araçlarının orman yangınlarıyla mücadele faaliyetlerine katılımı; ilgili kurumun kendi mevzuatı ve taraflar arasındaki protokol hükümleri saklı kalmak üzere, yangın sahasındaki müşterek operasyonel koordinasyon ve emniyet usullerine göre yürütülür. Bu hüküm, ilgili kurumların kanundan ve kendi teşkilat mevzuatından doğan komuta, uçuş emniyeti, uçuşa elverişlilik, personel ve teknik işletme yetkilerini ortadan kaldırmaz.

(3) Orman bölge müdürlüklerince yerel ormancılık hizmetleri için temin edilen ve Genel Müdürlüğün merkezî İHA işletme ve görev planlamasına dâhil olmayan dronlar, müşterek hava sahası emniyeti ve koordinasyonu hükümleri dışında bu Yönergenin kapsamı dışındadır.

Dayanak

MADDE 3- (1) Bu Yönerge;

a) 31/8/1956 tarihli ve 6831 sayılı Orman Kanununun 69 uncu maddesine,

b) 14/10/1983 tarihli ve 2920 sayılı Türk Sivil Havacılık Kanununun Genel Müdürlüğün faaliyetleri bakımından uygulanabilir hükümlerine,

c) 3/11/1980 tarihli ve 2330 sayılı Nakdi Tazminat ve Aylık Bağlanması Hakkında Kanunun 1 inci ve 2 nci maddelerine,

ç) 20/6/2012 tarihli ve 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanununun Genel Müdürlüğün faaliyetleri bakımından uygulanabilir hükümlerine,

d) 4 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin Orman Genel Müdürlüğünün görev ve yetkilerini düzenleyen ilgili hükümlerine,

e) 5/9/2026 tarihli ve 33361 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Orman Yangınlarıyla Mücadele Çalışmaları Hakkında Yönetmeliğine,

f) 8/11/2022 tarihli ve 32007 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Sivil Hava Aracı Kaza veya Ciddi Olaylarını Araştırma ve İnceleme Yönetmeliğine,

g) 1/3/2024 tarihli ve 32476 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Orman Genel Müdürlüğü Verilerinin İşlenmesi ve Elektronik Ortamda Yapılacak İşlemler Hakkında Yönetmeliğine,

ğ) Orman Yangınlarının Önlenmesi ve Söndürülmesinde Uygulama Esasları Tebliğine,

dayanılarak hazırlanmıştır.

(2) Bu Yönergenin uygulanmasında kamu mali yönetimi, ihale ve sözleşme, personel, gümrük, sigorta, kişisel verilerin korunması, elektronik haberleşme ve havacılığa ilişkin özel mevzuat hükümleri saklıdır.

Tanımlar ve kısaltmalar

MADDE 4- (1) Bu Yönergede geçen;

a) Daire Başkanlığı: Havacılık Dairesi Başkanlığını,

b) Dinlenme süresi: Görev süresinin tamamlanmasıyla başlayıp bir sonraki göreve hazır bulunma saatine kadar devam eden, pilotun bedenen ve zihnen dinlenebilmesi için ayrılan kesintisiz süreyi,

c) Genel Müdür: Orman Genel Müdürünü,

ç) Genel Müdürlük: Orman Genel Müdürlüğünü,

d) Genel Müdürlük Yangın Koordinasyon Merkezi: Orman yangınlarıyla mücadelede ulusal ve uluslararası koordinasyonun sağlandığı, hava ve yer kaynaklarının ülke genelinde yönetildiği, Orman Yangınlarıyla Mücadele Dairesi Başkanlığı sorumluluğunda faaliyet gösteren merkezi,

e) Görev ekibi: Pilot ve uçuş teknisyeni dışında, hava aracının görev fonksiyonunun yerine getirilmesi için hava aracında bulunması gereken ve Genel Müdürlükçe usulüne uygun olarak görevlendirilen görev sistem operatörü, kamera operatörü ile görev emrinde açıkça belirtilen diğer Genel Müdürlük personelini,

f) Görev süresi: Pilotun konuş yerinde göreve hazır bulunduğu saatte başlayan; brifing, hazırlık, görev kapsamındaki operasyonel intikal ve uçuş süresi ile son inişi izleyen azami otuz dakikalık görev sonrası işlemleri kapsayan ve pilotun görevle ilgili bütün yükümlülüklerden fiilen serbest bırakıldığı anda sona eren, her bir pilota ayrı ayrı uygulanan süreyi,

g) Gözlemci pilot: Türkçe iletişim kurabilen görev pilotu bulunmayan kiralık hava araçlarında, yangınla mücadele uçuşlarına fiilen katılarak yabancı pilot ile Genel Müdürlük personeli, yangın amiri, hava trafik hizmet birimleri ve ilgili diğer birimler arasındaki Türkçe iletişimi ve görev koordinasyonunu sağlamak üzere, sözleşme hükümleri uyarınca Genel Müdürlükçe veya yüklenici tarafından görevlendirilen; en az hususi pilot lisansına sahip olan ve hava aracının sevk ve idaresinde görev ve yetkisi bulunmayan Türk vatandaşı personeli,

ğ) Hava aracı: Bu Yönergenin uygulanmasında Genel Müdürlük tarafından kullanılan uçak, helikopter ve İHA'ları,

h) Hava aracı koordinatörü: Görev alanındaki hava araçlarının konuşlanma, hazır bulunuşluk ve görev durumunu izleyen; Yangın Koordinasyon Merkezleri, yangın amiri, idare temsilcileri ve ilgili diğer birimler arasındaki bilgi akışı ile koordinasyonu sağlayan; uçuş görev ekibi üyesi olmayan ve hava aracının sevk ve idaresine müdahale etmeyen Genel Müdürlük personelini,

ı) İdare temsilcisi: Havadan yangın söndürme hizmet alımı ile tamamlayıcı hizmet sözleşmeleri ve protokoller kapsamındaki hava araçlarında Genel Müdürlüğü temsil eden ve sözleşmesel yükümlülüklerin takibinden sorumlu personeli,

i) İHA: Bu Yönergenin uygulanmasında üzerinde pilot bulunmaksızın uzaktan kumanda edilerek veya otonom biçimde işletilen, Orman Havacılık İşletme Müdürlüğü bünyesindeki İHA Şefliğince işletilen veya işlettirilen ve görevleri Genel Müdürlük Yangın Koordinasyon

Merkezinde görev yapan Genel Müdürlük İHA Koordinatörünce ulusal düzeyde koordine edilen hava aracını,

j) İHA pilotu: İlgili mevzuat ile hava aracının statüsünün gerektirdiği eğitim, belge ve yetkilendirmelere sahip olup İHA'nın uçurulmasında fiilen görev alan personeli,

k) İşletici: Hava aracının işletilmesinden sorumlu olan ve hava aracının statüsüne göre yetkili havacılık otoritesi veya ilgili devlet makamınca bu sıfatla yetkilendirilen gerçek veya tüzel kişi ile kamu kurum veya kuruluşunu,

l) Kiralık hava aracı: Genel Müdürlüğün hizmet alımı sözleşmesi yoluyla temin ettiği yerli veya yabancı tescilli hava araçlarını,

m) Kişisel koruyucu donanım: 1/5/2019 tarihli ve 30761 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Kişisel Koruyucu Donanım Yönetmeliğinde tanımlanan kişisel koruyucu donanımlardan, uçuş görev ekibi üyelerinin görevleri ile hava aracının niteliğine göre kullanmaları gereken asgari donanım bütününü,

n) Konuş yeri: Hava aracının görev için belirlenen meydan, pist, iniş yeri veya heliportta hazır bulundurulduğu yeri,

o) Kritik dönüş yakıtı: Bir hava aracının görev mahallinden en yakın uygun yakıt ikmal noktasına emniyetle dönebilmesi için gerekli en az yakıt seviyesini,

ö) Münferit görevlendirme: Yetkili makam oluru çerçevesinde bir hava aracının tek bir görev veya tanımlı süre için görevlendirilmesini,

p) NOTAM: Havacılık tesisleri, hizmetleri veya usullerinin oluşturulması, durumu veya değişiklikleri ile uçuş emniyetini etkileyen tehlikelere ilişkin bilgileri, uçuş faaliyetlerinde görevli personele zamanında duyurmak amacıyla haberleşme yoluyla yayımlanan bildirimi,

r) Pilot: İlgili mevzuat ile hava aracının statüsünün gerektirdiği geçerli pilot lisansı, sertifikası veya yetkilendirmesine sahip personeli,

s) Rezerv hava aracı: Yangın söndürme faaliyetleri için diğer kamu kaynaklarından tahsis edilen ve çağrı yükümlülüğüyle hazır tutulan hava aracını,

ş) SHGM: Sivil Havacılık Genel Müdürlüğünü,

t) Sorti: Hava aracının su veya retardant yüklemek üzere su kaynağına ya da ikmal noktasına yönelmesi, yangın sahasında atış yapması ve yeniden yükleme için dönüşüyle tamamlanan her bir atış döngüsünü,

u) Uçucu personel: Bu Yönerge kapsamındaki envanter hava araçlarında görev yapan pilot, uçuş teknisyeni, İHA pilotu ve İHA teknik personelini,

ü) Uçuş görev ekibi: Hava aracının emniyetle görev yapması için gerekli olan pilot, uçuş teknisyeni ve görev ekibinin tamamını,

v) Uçuş süresi: Pilotların ve uçuş ekibinin kişisel uçuş kayıtları hariç olmak üzere, bu Yönergenin uygulanmasında; helikopterde ilk kalkış için yerden kesildiği an ile son inişte motor susturmak için gücün kapatıldığı an arasında; uçakta taksi için ilk harekete başladığı an ile motor susturmak için gücün kapatıldığı an arasında geçen süreyi,

y) Uçuş teknisyeni: Geçerli bakım lisansına veya eşdeğer yeterlilik belgesine sahip olup uçuşlara katılarak hava aracına havada veya yerde teknik destek sağlamak üzere görevlendirilen personeli,

z) Yüklenici: Genel Müdürlükle yapılan hava aracı veya havacılık hizmeti teminine ilişkin sözleşmenin karşı tarafını ifade eder.

(2) Bu maddede yer alan personel ve ekip tanımları yalnızca bu Yönergenin uygulanmasına ilişkin operasyonel amaçlarla kullanılır. Bu tanımlar, ilgili personelin tabi olduğu özel mevzuatta öngörülmeyen herhangi bir statü, tazminat veya diğer mali ve özlük hakkına dayanak oluşturmaz.

Temel ilkeler

MADDE 5 - (1) Bu Yönergenin uygulanmasında aşağıdaki ilkeler esas alınır:

a) Envanter hava araçları ve kiralık hava araçları öncelikle Genel Müdürlüğün görev alanına giren faaliyetlerde kullanılır. Bu araçlar, Genel Müdürlüğün görev alanı dışındaki afet ve acil durumlarda ancak özel mevzuatta açık yetki bulunması veya yetkili makamca mevzuata uygun olarak görevlendirme yapılması hâlinde geçici tahsis ya da münferit görevlendirme yoluyla kullanılabilir. Görevin önceliği, mali sorumluluk, sigorta, personelin görev statüsü ve hava aracının statüsü görevlendirme belgesinde veya protokolde açıkça gösterilir.

b) Hava araçları, yangın söndürme faaliyetlerinde yer ekiplerini destekleyici unsur olarak kullanılır. Soğutma çalışmalarında, Orman Yangınlarının Önlenmesi ve Söndürülmesinde Uygulama Esasları Tebliğinde belirlenen esaslar uygulanır.

c) Uçuş emniyetine bağlı olarak uçuş görevinin yapılıp yapılamayacağına ilişkin nihai karar verme yetkisi sorumlu kaptan pilot ve İHA pilotundadır.

Hava araçlarının hukuki statüsü ve uygulanacak mevzuat

MADDE 6 - (1) Orman yangınlarıyla mücadele faaliyetlerinde bu Yönerge ile Orman Yangınlarının Önlenmesi ve Söndürülmesinde Uygulama Esasları Tebliği, düzenledikleri konular bakımından birlikte uygulanır. Havacılık faaliyetlerinin idari, mali, teknik, hukuki ve uçuş emniyetine ilişkin hususlarında bu Yönerge hükümleri; yangın yönetimi ve saha organizasyonuna ilişkin hususlarda anılan Tebliğ hükümleri uygulanır. Personel, kamu mali yönetimi, ihale, sözleşme, gümrük, sigorta ve sivil havacılık konularındaki özel mevzuat hükümleri saklıdır.

(2) Genel Müdürlüğün havacılık faaliyetleri; hava araçlarının aşağıda belirlenen statüsüne göre, ilgili ulusal havacılık mevzuatına ve bu statü bakımından uygulanabilir uluslararası düzenlemelere uygun olarak yürütülür.

a) Envanter hava araçları, 2920 sayılı Kanun çerçevesinde devlet hava aracı statüsündedir. Bu araçların uçuşa elverişlilik, sertifikasyon, bakım, uçuş görev ekibi yeterliliği ve uçuş işletme süreçleri; 2920 sayılı Kanunun uygulanabilir hükümleri ile bu Yönerge ve Yönergenin 63 üncü maddesi uyarınca çıkarılan talimatlara göre yürütülür.

b) Envanter hava araçlarına uygulanacak uluslararası standart ve tavsiye edilen uygulamalar; Türkiye'nin taraf olduğu uluslararası andlaşmalar, 2920 sayılı Kanun ve ilgili mevzuat hükümlerine göre belirlenir. Bu Yönerge, anılan düzenlemelerden doğan yükümlülükleri ortadan kaldıracak veya daraltacak biçimde uygulanamaz.

c) Kiralık hava araçları kural olarak sivil hava aracı statüsünde işletilir. Türk sivil hava aracı siciline kayıtlı kiralık hava araçlarının dönemsel olarak devlet hava aracı statüsünde kullanılması ile yeniden sivil statüye dönüş işlemleri, yürürlükteki Türk Sivil Hava Aracı Siciline Kayıtlı Hava Araçlarının Devlet Hava Aracı Olarak Kullanılması Genelgesi ve bu Yönergenin 14 üncü maddesine göre yürütülür. Bu Yönerge ve alt talimatlar, yetkili havacılık otoritesince yapılması gereken işlemlerin yerine geçmez. İşleticinin sürekli uçuşa elverişlilik, bakım ve personel yeterliliğine ilişkin sorumluluğu devam eder.

ç) Diğer kamu kurum ve kuruluşlarınca tahsis edilen hava araçlarında, ilgili kurumun kendi mevzuatı ile taraflar arasındaki protokol hükümleri uygulanır.

(3) Genel Müdürlük; havacılık mevzuatındaki gelişme ve değişiklikleri izler ve bu Yönerge ile buna bağlı alt talimatların yürürlükteki mevzuat ve hava aracı statüsüyle uyumlu tutulmasını sağlar.

Yangın Koordinasyon Merkezleri ve hava operasyonları

MADDE 7- (1) Genel Müdürlük Yangın Koordinasyon Merkezi, hava araçlarının ülke genelindeki operasyonel kullanımını koordine eder ve bölgeler arası geçici kaydırma kararlarını alır. Orman Yangınlarının Önlenmesi ve Söndürülmesinde Uygulama Esasları Tebliğinde büyük ve çok büyük yangın olarak sınıflandırılan yangınlarda merkezî koordinasyonu yürütür. Kurumlar arası iş birliği taleplerini yönetir; uluslararası destek taleplerinin sevkinde Havacılık Dairesi Başkanlığı ile birlikte çalışır. Hava aracı kalkış hazırlık seviyelerini ilan eder.

(2) Bölge Müdürlüğü Yangın Koordinasyon Merkezi, bölgesindeki yangınlarda hava ve yer kaynaklarını koordine eder. Bölge içi kaydırmaları Genel Müdürlük Yangın Koordinasyon Merkezinin bilgisi dâhilinde yapar. Konuşlu hava araçlarının görevlendirme bilgilerini kayıt altına alır ve Genel Müdürlük Yangın Koordinasyon Merkezine durum bildirimi yapar.

(3) Bu Yönerge kapsamındaki İHA'lar için günlük uçuş planları, Genel Müdürlük Yangın Koordinasyon Merkezinin değerlendirmesi alınarak orman bölge müdürlüğünce onaylanır.

(4) Yangın sırasında bölge düzeyindeki hava operasyonlarının koordinasyonu, Bölge Müdürlüğü Yangın Koordinasyon Merkezi adına aşağıdaki şekilde yürütülür:

a) Orman havacılık işletme müdürlüğü bulunan bölgelerde, hava aracı koordinatörleri ve idare temsilcileri marifetiyle bu müdürlükçe yürütülür.

b) Orman havacılık işletme müdürlüğü bulunmayan bölgelerde, hava aracı koordinatörleri ve idare temsilcileri marifetiyle orman yangınlarıyla mücadele şube müdürlüğünce yürütülür.

c) Hava aracı koordinatörü bulunmayan yerlerde, orman yangınlarıyla mücadele şube müdürlüğü ve idare temsilcileri marifetiyle yürütülür.

(5) Koordinasyondan sorumlu birim; yangına hava aracı sevklerinin yürütülmesini, sevk kayıt ve çizelgelerinin tutulmasını, yangın üzerindeki hava aracı ihtiyacının ve görev uçuşlarının planlanmasını, hava desteğinin sürekliliğinin sağlanmasını, ileri yakıt ikmal üslerinin açılmasını ve yakıt ikmal araçlarının kaydırılmasını koordine eder. Birim amiri, yangın amiriyle yakın eşgüdüm içinde çalışır. Bu faaliyetler, Genel Müdürlük Yangın Koordinasyon Merkezi ve bu merkezde görev yapan Genel Müdürlük Hava Aracı Koordinatörüyle koordineli yürütülür.

(6) Genel Müdürlük Yangın Koordinasyon Merkezi, uçuş yoğunluğu ve hava sahası kullanım risklerini değerlendirir; büyük yangınlar, eş zamanlı yangınlar, olumsuz meteorolojik şartlar ve rezerv güç ihtiyacı için senaryo bazlı hava operasyon planları hazırlar. Uçak, helikopter ve İHA'ların birlikte görev yaptığı yangın sahalarında, yetkili hava trafik makamlarının talimatları saklı kalmak üzere hava sahası kullanım planını ve kurum içi koordinasyon esaslarını belirler. NOTAM, izin ve hava sahası kısıtlama talepleri ile bunlara ilişkin bildirimleri yetkili hava trafik ve havacılık makamları nezdinde koordine eder. NOTAM yayımlama, hava sahasını tahsis veya kısıtlama ve hava trafik hizmeti verme yetkileri ilgili mevzuat uyarınca yetkili makamlara aittir. Hava sahası kullanımının ve haberleşme düzeninin planlanmasına ilişkin teknik usul ve esaslar Uçuş İşletme Talimatında düzenlenir.

(7) Gece uçuş kararı, bu Yönergede gece operasyonları için belirlenen şartlar çerçevesinde, Havacılık Dairesi Başkanlığının koordinasyonunda Genel Müdürlük Yangın Koordinasyon Merkezince verilir. Karar, bu Merkezce uçuş görev ekibine tebliğ edilir.

Hava aracı ve İHA koordinatörleri

MADDE 8- (1) Bölge Müdürlüğü Hava Aracı Koordinatörü, ilgili Bölge Müdürlüğü Yangın Koordinasyon Merkezinde; Genel Müdürlük Hava Aracı Koordinatörü ise Genel Müdürlük Yangın Koordinasyon Merkezinde görev yapar. Genel Müdürlük Hava Aracı Koordinatörü, bölge koordinatörleriyle her gün brifing yapar ve ulusal düzeyde hava aracı kaynak yönetimini koordine eder.

(2) Hava aracı koordinatörü, görev alanındaki hava araçlarının konuşlanma, hazır bulunuşluk, mürettebat, ikmal ve görev durumunu izler. Yangın Koordinasyon Merkezleri, yangın amiri, idare temsilcileri, işletici ve ilgili birimler arasındaki bilgi akışını ve saha koordinasyonunu yürütür. Başka bölgelerden gelen hava araçlarının görev ve ikmal bilgilerini idare temsilcileriyle teyit eder. Uçuş görev ekibinin haberleşme düzenine katılımını ve ekibe ilişkin bilgilerin Orman Bilgi Sistemine kaydedilerek güncel tutulmasını sağlar. Uçuş görev ekibinin lojistik ihtiyaçlarını ilgili birimlerle koordine eder; bölgeye kaydırılan hava aracı ve uçuş görev ekibine sağlanacak desteğin yerine getirilmesini takip eder. Aksaklıkların giderilmesini bölge müdürlüğüyle koordine eder.

(3) Hava aracı koordinatörü, yangın ihbarından yangının kontrol altına alınmasına kadar görev yapar. Yangın amiri veya Yangın Koordinasyon Merkezince alınan görev ve öncelik kararlarını ilgili taraflara iletir ve uygulanmasını izler. Hava aracına veya uçuş görev ekibine doğrudan operasyonel talimat veremez. Uçuş emniyetine ilişkin bilgileri derhâl Genel Müdürlük Yangın Koordinasyon Merkezine ve yangın amirine bildirir. Kalkış ve müdahale sürelerini, sorti performanslarını ve görev başarı göstergelerini takip eder; görev sonuçlarını performans analizlerine esas olmak üzere kaydeder ve yıl sonu Orman Genel Müdürlüğü Havacılık Faaliyetleri Değerlendirme Raporunun hazırlanmasına katkı sağlar.

(4) Genel Müdürlük İHA Koordinatörü, Genel Müdürlük Yangın Koordinasyon Merkezinde görev yapan Genel Müdürlük personelidir. Bu Yönerge kapsamındaki İHA'ların görev planlamasını ve operasyonel hazırlığını ulusal düzeyde takip ve koordine eder. Bölge düzeyindeki İHA faaliyetleri, Orman Havacılık İşletme Müdürlüğünün sevk ve idaresinde, bünyesindeki İHA Şefliğince yürütülür. İHA Şefi; Genel Müdürlük İHA Koordinatörü, İHA uçuş ekipleri, Yangın Koordinasyon Merkezleri ve ilgili birimler arasındaki bilgi akışını ve koordinasyonu yürütür.

(5) Genel Müdürlük İHA Koordinatörü, İHA sistemlerinin, konuş yerlerinin, yer kontrol ve haberleşme altyapısının ve görev sahalarının hazır bulunuşluğunu izler. Teknik arıza, haberleşme kesintisi ve diğer aksaklıkları sorumlularına bildirir; giderilmesini ilgili birimlerle koordine ederek takip eder.

(6) Genel Müdürlük İHA Koordinatörü, görev, uçuş ve teknik bilgilerin Orman Bilgi Sistemine zamanında ve doğru işlenmesini takip eder. İHA'ların uçuş sürelerini, görev performansını ve operasyonel verimliliğini izler ve kaydeder. Uçuş emniyetini etkileyebilecek hususları derhâl Genel Müdürlük Yangın Koordinasyon Merkezine ve ilgili yöneticilere bildirir. Büyük orman yangınlarında görev yapan İHA'lardan elde edilen görüntülerin analizini, arşivlenmesini ve eğitim ile değerlendirme faaliyetlerinde kullanılmak üzere ilgili birimlere aktarılmasını koordine eder.

(7) Hava aracı ve İHA koordinatörleri, görevleri kapsamında elde ettikleri bilgi, görüntü, kayıt ve belgelerin gizliliğini korur; bunları yalnızca yetkili kişi ve makamlarla paylaşır. Bilgi güvenliği ile kişisel ve kurumsal verilerin korunmasına ilişkin mevzuata uyar.

(8) Görevlerin yürütülmesine ilişkin bilgi teyidi, haberleşme, kayıt ve raporlama usulleri; hava aracı koordinatörleri için Uçuş İşletme Talimatında, İHA koordinasyonu için İnsansız Hava Aracı Operasyon Talimatında düzenlenir.

İdare temsilcisi

MADDE 9 - (1) İdare temsilcisi, hizmet alımı ve protokol kapsamındaki hava araçlarında Genel Müdürlüğü temsilen görev yapan Genel Müdürlük personelidir. Hava aracının operasyonel hazırlık durumunu ve sözleşme veya protokolden doğan yükümlülüklerin yerine getirilmesini takip eder.

(2) Belirlenen kalkış hazırlık seviyelerini uçuş görev ekibine tebliğ eder. Bu seviyelerin gerektirdiği teyakkuz hâlinin sağlanması ve hava aracının öngörülen kalkış sürelerinde müdahaleye hazır bulundurulması için gerekli kontrolleri nezareti altında yürütür; uygulamayı kayıt altına alır.

(3) Görev ve eğitim bildirimleri ile talimatların ilgili personele tebliğini takip eder. Uçuş görev ekibinin görev ve dinlenme sürelerini izler. Ekibe tahsis edilen kişisel koruyucu donanımların yeterliliğini, mevcut durumunu ve usulüne uygun kullanımını denetler. Kişisel koruyucu donanım kontrollerinin zamanı, kapsamı ve kayıt usulü ilgili talimatta belirlenir.

(4) Yangın sahasında yönetim helikopterinin bulunmadığı durumlarda, yangın amirinin talimatı doğrultusunda yeni gelen hava araçlarının koordinasyonunu yürütür; ilk müdahale aşamasında pilota yangın sahasına ilişkin teknik bilgi desteği verir. Uçuş emniyetini etkileyebilecek dış unsurları takip eder ve pilotun uçuş emniyetine ilişkin nihai kararına uyar.

(5) Yakıt ikmali ve uçuş verilerinin Orman Bilgi Sistemine eksiksiz ve zamanında girilmesini sağlar. Günlük faaliyet, operasyon ve hakediş kayıtlarının doğruluğunu kontrol eder. Havadan yönetim ve koordinasyon görevi verilen helikopterdeki yetkili personelce iletilen uygunsuzluk tespit tutanaklarını teslim alır ve kaydeder. Tespit ettiği diğer sözleşme uygunsuzluklarını da tutanağa bağlayarak bütün tespit ve kayıtları kontrol teşkilatına iletir.

(6) Yangın amiri, müdahalenin seyri ve aciliyeti doğrultusunda idare temsilcisinin yalnız sahadaki operasyonel koordinasyona ilişkin iş bölümünü geçici olarak değiştirebilir. İhale ve sözleşme mevzuatından doğan kontrol, kayıt, hakediş, ihtar, muayene ve kabul görevleri, usulüne uygun ayrı görevlendirme olmaksızın devredilemez veya değiştirilemez.

(7) Görevi kapsamında elde ettiği bilgi, belge ve operasyonel verilerin gizliliğini korur; bunları yalnızca yetkili kişi ve makamlarla paylaşır.

İKİNCİ BÖLÜM
Hava Araçları ve Teknik İşletme

Hava araçlarının sınıflandırılması

MADDE 10 - (1) Hava araçları, görev türüne göre aşağıdaki şekilde sınıflandırılır:

a) Söndürme hava araçları: Yangına doğrudan veya dolaylı havadan müdahalede kullanılan söndürme helikopterleri, amfibi söndürme uçakları ve tanker uçaklarıdır.

b) Yönetim ve gözetleme hava araçları: Yangın sahasına personel intikali, havadan keşif, gözetleme ve yönetim amaçlarıyla kullanılan yönetim helikopterleri, sabit kanatlı gözetleme ve koordinasyon hava araçları ile insansız hava araçlarıdır.

(2) Hava araçları, kaynağına göre envanter hava araçları, kiralık hava araçları ve diğer kamu kurum ve kuruluşlarınca tahsis veya çağrı yükümlülüğü esasıyla görevlendirilen hava araçları olarak sınıflandırılır. Rezerv hava araçları son grupta değerlendirilir.

(3) Söndürme hava araçlarının alt sınıflandırılmasında aşağıdaki esaslar uygulanır:

a) Söndürme helikopterlerinde, performans verilerine göre taşınabilen su miktarı esas alınır. Performans verisinin tespit edilemediği veya güvenilir biçimde belirlenemediği hâllerde, Havacılık Dairesi Başkanlığınca yangın söndürme kovası veya dâhilî tank kapasitesi esas alınabilir. Buna göre;

Çok hafif söndürme helikopteri: 999 litreye kadar,

Hafif söndürme helikopteri: 999 litrenin üzeri ve 2.499 litreye kadar,

Orta söndürme helikopteri: 2.499 litrenin üzeri ve 4.999 litreye kadar,

Ağır söndürme helikopteri: 4.999 litrenin üzeri,

olarak sınıflandırılır.

b) Amfibi/Tanker söndürme uçaklarında fiziki su tankı kapasitesi esas alınır. Buna göre;

Küçük amfibi/tanker söndürme uçağı: 4.000 litre ve altı,

Orta amfibi/tanker söndürme uçağı: 4.000 litrenin üzeri ve 8.000 litreye kadar,

Büyük amfibi/tanker söndürme uçağı: 8.000 litrenin üzeri,

olarak sınıflandırılır.

Tescil, numaralandırma ve çağrı adları

MADDE 11 - (1) Envanter hava araçlarının tescili ve ilk kuyruk numarası tahsisi, devlet hava aracı statüsü çerçevesinde yürütülür. Kiralık hava araçlarının tescilinde ilgili sivil havacılık otoritesinin kuralları uygulanır; tescil kuyruk numaraları sözleşme süresince korunur.

(2) Envanter ve kiralık hava araçlarının operasyonel çağrı işaretleri, çağrı adı ile sayısal çağrı kodundan oluşur. Envanter hava araçlarının çağrı adı "Orman"dır. Kiralık hava araçlarının çağrı adları, 10 uncu maddede belirtilen sınıf veya görev türüne göre belirlenir. Çağrı işareti, tescil ve kuyruk numarasından ayrıdır ve bunların yerine geçmez.

(3) Çağrı kodları, onaylı Yangın Hava Gücü Konuş Planı esas alınarak Havacılık Dairesi Başkanlığınca ana konuş yerlerine tahsis edilir ve ortak tahsis kaydında izlenir. Bir ana konuş yerine birden fazla kod tahsis edilebilir. Konuş yerlerine tahsis edilen kodların korunması esastır. Planlanan hava aracı sayısı azaldığında kullanılmayan kodlar aynı konuş yerine ayrılmış olarak tutulur. Bir hava aracına kod verilmesi gerektiğinde, önce o konuş yerine ait kullanılabilir boş kod kullanılır; böyle bir kod yoksa ortak kod dizisinin sonuna yeni kod eklenerek o konuş yerine tahsis edilir.

(4) Her hava aracı, ana konuş yerine tahsis edilen kodlardan birini kullanır. Aynı kod aynı anda birden fazla hava aracında kullanılamaz. Geçici görevlendirme ve kaydırmalarda hava aracının çağrı kodu korunur. Onaylı Yangın Hava Gücü Konuş Planında ana konuş yeri değiştirilen hava aracı, yeni ana konuş yerine tahsis edilen kodlardan birini kullanır.

(5) Kiralık hava araçlarının ana konuş yerlerini, çağrı adlarını, çağrı kodlarını ve tescil kuyruk numaralarını gösteren liste, Havacılık Dairesi Başkanlığınca her yıl ormanlar için riskli dönem başında yayımlanır. Liste, onaylı konuş planı değişiklikleri ve hava aracı değişimleri üzerine güncellenir.

(6) Sayısal çağrı kodu, hava aracının gövdesinin sağ, sol ve alt yüzeyine, aşağıdan ve uzak mesafeden açıkça okunabilecek biçimde işaretlenir. İşaretleme, uçuş emniyeti gereklerine ve hava

aracının tabi olduğu işaretleme kurallarına uygun olur; tescil işaretlerini kapatamaz veya bunlarla karışıklık oluşturamaz.

(7) Operasyonel çağrı işaretleri, Genel Müdürlüğün hava-yer haberleşmesinde kullanılır. Bu kullanım, hava trafik hizmetlerinde uygulanması gereken çağrı işareti kurallarını değiştirmez.

(8) Envanter hava araçlarının tescili, ilk kuyruk numarası tahsisi, çağrı kodlarının tahsisi ve uygulanması ile gövde işaretlemelerine ilişkin usuller Hava Aracı Bakım ve İkmal Talimatında düzenlenir.

Kapasite ve performans esasları

MADDE 12 - (1) Hava araçlarının kapasite ve performans değerleri, uçuşa elverişlilik belgesi ve uçuş el kitabında belirtilen koşullara göre belirlenir. Değerlendirmede sözleşmede aksi belirtilmedikçe standart atmosfer koşulları referans alınır.

(2) Söndürme uçuşlarında taşınacak su veya retardant miktarı, görev mahallindeki irtifa, sıcaklık ve rüzgâr koşullarına göre belirlenir. Helikopterlerde kapasitenin belirlenmesinde yer etkisi dışında havada asılı kalma (Hover OGE) performansı esas alınır.

(3) Uçuş emniyetini etkileyen koşullar oluştuğunda taşıma kapasitesi, sorumlu kaptan pilotun kararıyla azaltılır.

Söndürme hava araçlarının satın alınması

MADDE 13 - (1) Havacılık Dairesi Başkanlığı, söndürme hava aracı tip ve modellerini karşılaştıran analitik bir değerlendirme çalışması hazırlar. Çalışma aşağıdaki üç esasa dayanır:

a) Uçuş emniyeti, hava aracının öngörülen görev ve çalışma koşullarında emniyetle kullanılabilirliği üzerinden değerlendirilir.

b) Görev etkinliği, hava aracının kapasite ve performansının yangınla mücadele ihtiyacını karşılama düzeyi üzerinden değerlendirilir.

c) Maliyet etkinliği, hava aracının edinim ve öngörülen hizmet ömrü boyunca işletme maliyetleri ile sağladığı görev etkinliği birlikte dikkate alınarak değerlendirilir.

(2) Değerlendirme ölçütleri objektif, ölçülebilir, gerekçeli ve denetlenebilir olur. Ölçütler, belirli bir marka veya modeli işaret edecek veya rekabeti gereksiz şekilde daraltacak biçimde belirlenemez ve uygulanamaz.

(3) Havacılık Dairesi Başkanlığı, çalışmanın veri kaynaklarını, karşılaştırma sonuçlarını ve gerekçelerini bir değerlendirme raporunda gösterir. Karşılaştırma tabloları rapora eklenir. Rapor ve güncellemeleri Genel Müdürün onayına sunulur.

(4) Söndürme hava aracı satın alma ihtiyacını Orman Yangınlarıyla Mücadele Dairesi Başkanlığı belirler ve ihtiyacın gerekçesini ve karşılanması gereken operasyonel gerekleri içeren talebini Havacılık Dairesi Başkanlığına iletir.

(5) Havacılık Dairesi Başkanlığı, bu talep üzerine ihtiyaca uygun hava aracının belirlenmesine yönelik satın alma değerlendirmesini başlatır. İhtiyacı karşılayabilecek farklı kategori ve alt sınıflardaki alternatifleri, birinci fıkrada belirtilen analitik değerlendirme çalışmasının sonuçları ve mevcut filo yapısı doğrultusunda karşılaştırır.

(6) Çalışmada yer almayan bir tip veya modelin satın alınması gündeme geldiğinde, bu tip veya model aynı ölçütlerle değerlendirilerek çalışmaya dâhil edilir. Daha önce tecrübe edilmemiş tip ve modeller için kamuya açık resmî kayıtlar ve üreticinin yayımladığı teknik bilgiler kullanılır.

(7) Satın alma için önerilen tip veya modelin;

a) Üretici devletin yetkili otoritesince düzenlenmiş geçerli tip sertifikasına veya muadili uygunluk belgesine sahip olması,

b) Görevin gerektirdiği asgari performans ve kapasiteyi üretici onaylı uçuş el kitabı veya eşdeğer teknik yayınla belgelemesi,

c) Öngörülen hizmet ömrü boyunca lojistik destek ve yedek parça tedarikinin sürdürülebilir olması,

ç) Söndürme teçhizatının ilgili tip için sertifikalandırılmış olması,

d) Üretiminin veya tedarikinin sürmesi, ihracat izni dâhil zorunlu izinlerin alınabilir olması ve tedarike engel yaptırım veya kısıtlama bulunmaması,

zorunludur. Bu şartları sağlamayan tip veya modeller satın alma için önerilemez.

(8) Havacılık Dairesi Başkanlığı, analitik değerlendirme çalışmasına ve ihtiyaca özel karşılaştırma sonuçlarına dayanan gerekçeli tip veya model önerisini raporla Genel Müdürün onayına sunar. Raporda, önerilen alternatifin ihtiyacı karşılama düzeyi ve diğer alternatiflere göre tercih edilme gerekçesi açıklanır. Üst makam onayı gerektiren hâller saklıdır.

(9) Satın alma süreci gerekli onaylar alındıktan sonra başlatılır. Analitik değerlendirme çalışması ve buna dayanan öneri raporu, ihale mevzuatının gerektirdiği teknik şartname, yaklaşık maliyet ve piyasa araştırması işlemlerinin yerine geçmez.

(10) Analitik değerlendirme çalışmasının hazırlanması ve güncellenmesi ile ölçüm, puanlama, veri doğrulama ve raporlama usulleri Hava Aracı Bakım ve İkmal Talimatında düzenlenir.

Kiralık hava araçları

MADDE 14 - (1) Genel Müdürlük, yıllık hava gücü ihtiyacını yerli veya yabancı tescilli hava araçlarını kiralayarak da karşılayabilir. Kiralama, pilot, uçuş teknisyeni ve bakım hizmetleriyle birlikte hizmet alımı yoluyla yapılır.

(2) Hava aracının geçerli işletme ruhsatına sahip işleticisinin tek başına yüklenici olması veya yüklenici iş ortaklığında pilot ortak olarak yer alması esastır. Yeterli teklif alınamaması veya bu şartın rekabeti veya hava aracı teminini engelleyeceğinin anlaşılması hâlinde, gerekçesi yazılı olarak belirtilerek bu şart aranmadan ihaleye çıkılabilir.

(3) Türk sivil hava aracı siciline kayıtlı kiralık hava araçlarının dönemsel devlet hava aracı statüsünde kullanılması, yürürlükteki Türk Sivil Hava Aracı Siciline Kayıtlı Hava Araçlarının Devlet Hava Aracı Olarak Kullanılması Genelgesine göre yürütülür. Statünün uygulanacağı tarih aralığı sözleşmede gösterilir. Sözleşme ve değişiklikleri ile kullanılacak hava araçları ve görev alacak personel Genel Müdürlükçe SHGM'ye bildirilir.

(4) Dönemsel devlet hava aracı statüsünde sivil amaçlı yolcu veya yük taşımacılığı yapılamaz. Lisanslandırma, uçuş, görev ve dinlenme süreleri ile diğer operasyonel gerekliliklerde Genel Müdürlükçe belirlenen kurallar uygulanır. Uygulanabilir bakım ve sürekli uçuşa elverişlilik yükümlülükleri devam eder. Bu kuralların uygulanması ve gerekli kayıtların tutulması işletici tarafından yürütülür.

(5) Dönem sonunda işletici, uçuş ekibinin uçuş, görev ve dinlenme sürelerine ilişkin raporları SHGM'ye bildirir; bu süreleri birikimli süre hesaplarına dâhil eder ve sivil operasyona dönüşten önce gerekli dinlenme şartlarını sağlar. Hava aracının sivil statüye dönüşü, SHGM tarafından uygun görülen köprüleme bakımının onaylı bakım kuruluşunda tamamlanması ve SHGM uçuşa elverişlilik denetiminin sonuçlandırılması üzerine gerçekleştirilir. Bu işlemlerin tamamlanmasından işletici sorumludur.

(6) Yabancı sivil hava aracı siciline kayıtlı kiralık hava araçlarında, tescil devletinin ve işleticinin bağlı bulunduğu sivil havacılık otoritesinin kuralları saklıdır. Bu Yönerge ve alt

düzenlemelerindeki asgari emniyet gereklilikleri sözleşmeyle güvence altına alınır. Kuralların farklılaşması hâlinde uçuş emniyeti bakımından en kısıtlayıcı kural uygulanır.

Rezerv kapasite ve kurumlar arası iş birliği

MADDE 15 - (1) Rezerv kapasite, sezon içinde öngörülemeyen ihtiyaçlarda kullanılmak üzere geçici tahsis dışında tutulan hava aracı kapasitesidir. Diğer kamu kurum ve kuruluşlarıyla yapılan protokoller veya uluslararası iş birliği yoluyla oluşturulur.

(2) İş birliği protokollerinde hava aracı sayısı ve sınıfı, çağrı şartları ve süresi, maliyet paylaşımı, uçuş emniyeti ve sorumluluklar ile çağrı, sevk ve geri çağrı süreçleri belirlenir.

(3) Rezerv hava araçları, Genel Müdürlük Yangın Koordinasyon Merkezi kararıyla göreve çağrılır.

Teknik işletmenin genel esasları

MADDE 16 - (1) Hava araçlarının teknik işletilmesinde uçuşa elverişliliğin korunması, emniyetli kullanım ve hizmet sürekliliği esas alınır.

(2) Teknik işletme, hava aracının kaynağına göre aşağıdaki şekilde yürütülür:

a) Envanter hava araçlarında teknik işletme, bakım planlaması ve uçuşa elverişlilik takibi, devlet hava aracı statüsü çerçevesinde Havacılık Dairesi Başkanlığınca yürütülür.

b) Kiralık hava araçlarında teknik işletme, bakım ve sürekli uçuşa elverişlilik faaliyetleri işleticinin sorumluluğundadır. Türk sivil hava aracı siciline kayıtlı araçların dönemsel devlet hava aracı statüsünde işletildiği sürelerde bu statüye ilişkin kurallar; diğer hâllerde hava aracının ve işleticinin bağlı bulunduğu sivil havacılık otoritesinin kuralları uygulanır.

c) Diğer kamu kurum ve kuruluşlarınca tahsis edilen hava araçlarında teknik işletme, ilgili kurumun kendi mevzuatına göre yürütülür.

(3) Tabi olduğu statü ve teknik sistem bakımından gerekli tescil, uçuşa elverişlilik veya eşdeğer teknik uygunluk, bakım çıkış ve diğer zorunlu belgeleri geçerli olmayan veya teknik kabul şartlarını taşımayan hava araçları görevlendirilemez.

(4) Envanter hava araçlarının uçuşa elverişlilik belgesi, bakım programına, bakım kayıtlarına ve zorunlu teknik talimatlara uygunluk esas alınarak Havacılık Dairesi Başkanlığınca düzenlenir ve süresi içinde yenilenir. Belgenin geçerlilik süresi, düzenlenme, yenilenme, askıya alınma ve iptal şartları Hava Aracı Uçuşa Elverişlilik Talimatında belirlenir.

(5) Kiralık ve tahsisli hava araçlarında, tabi oldukları statü ve teknik sistem kapsamında yetkili makam veya kuruluşça düzenlenen belge ve kayıtlar esas alınır. Genel Müdürlük, açık bir mevzuat yetkisi bulunmadıkça kiralık hava araçlarının teknik belgelerini düzenleyemez, yenileyemez veya geçerli kılamaz.

(6) Kiralık ve tahsisli hava araçları için uygulanabilir sivil, askerî veya diğer devlet uçuşa elverişlilik düzenlemelerine göre yetkili kamu makamınca düzenlenen veya onaylanan uçuşa elverişlilik belgesi veya eşdeğer teknik rapor İdarece kabul edilebilir. Türk sivil hava aracı siciline kayıtlı hava araçlarında bu kabul, yalnız devlet hava aracı statüsünün geçerli olduğu süre için yapılabilir. Kabul, uygulanabilir bakım ve sürekli uçuşa elverişlilik yükümlülüklerini ortadan kaldırmaz.

(7) Sistem, cihaz veya teçhizatın bir kısmının çalışmaz durumda olması hâlinde uçuşa devam şartları; envanter hava araçlarında üretici verilerine dayanılarak hazırlanan ve Havacılık Dairesi Başkanlığınca onaylanan asgari teçhizat listesine göre belirlenir. Kiralık hava araçlarında işleticinin tabi olduğu kurallar kapsamında onaylanmış veya kabul edilmiş asgari teçhizat listesi ve

teknik sevk usulleri uygulanır. İlgili listede bulunmayan veya öngörülen şartları sağlamayan arızalar giderilmeden hava aracı görevlendirilemez.

(8) Envanter ve kiralık hava araçlarının teknik durumu, Genel Müdürlükçe belge, kayıt ve gerektiğinde fizikî örnekleme yoluyla izlenebilir ve denetlenebilir. Kiralık hava araçlarında bu denetim, işleticinin teknik sorumluluğunu kaldırmaz veya Genel Müdürlüğe teknik sertifikalandırma sorumluluğu yüklemez. Tespit edilen uygunsuzluk giderilinceye kadar hava aracı görevlendirilemez.

(9) Teknik işletmeye ilişkin uygulama usulleri Hava Aracı Bakım ve İkmal Talimatında, uçuşa elverişlilik hususları Hava Aracı Uçuşa Elverişlilik Talimatında düzenlenir. Bu talimatların tipe özgü teknik onay ve sertifikalandırma hükümleri envanter hava araçlarına uygulanır. Kiralık hava araçları yönünden talimatlar, Genel Müdürlüğün belge kontrolü, sözleşme takibi, teknik kabul, bildirim ve uçuşu durdurma süreçlerini düzenleyebilir; işleticinin tabi olduğu teknik sistemin yerine geçmez.

Bakım yönetimi

MADDE 17 - (1) Günlük işletim ve uçuşa hazırlık kapsamındaki sınırlı bakım işleri hat bakımı; bunların dışında uygun bakım ortamında yapılan kapsamlı işler üs bakımıdır. Bakım faaliyetleri, üreticinin belirlediği bakım aralıklarına göre planlı veya arıza, uygunsuzluk veya hasarın giderilmesine yönelik olarak plansız yürütülür.

(2) Envanter hava araçlarının bakımı; üretici el kitapları ve teknik yayınlar, devlet hava aracı bakım esasları ve Havacılık Dairesi Başkanlığınca onaylanan bakım programına uygun olarak, yetkilendirilmiş bakım kuruluşları veya Genel Müdürlükçe yetkilendirilmiş bakım personeli tarafından yapılır. Kiralık hava araçlarının bakımı, işleticinin onaylı bakım programı ve sözleşme hükümlerine göre yürütülür.

(3) Her bakım faaliyetinde yapılan iş, kullanılan parça, sorumlu personel ve onay bilgileri kaydedilir. Uygunluk belgesi bulunmayan veya izlenebilirliği sağlanmamış parça, malzeme ve teçhizat hava aracında kullanılamaz. Bakım kayıtları, bu Yönergenin 36 ncı maddesindeki saklama ve koruma hükümlerine göre muhafaza edilir.

(4) Bakımın tamamlanmasının ardından hava aracının uçuşa elverişliliği, yetkilendirilmiş bakım personelince düzenlenen bakım çıkış sertifikası veya bakım çıkış kaydıyla teyit edilir.

(5) Orman yangınları açısından riskli dönemde hava aracının kullanılabilirliğini etkileyecek bakımlar, Yangın Hava Gücü Konuş Planı ve sezon takvimi gözetilerek planlanır.

(6) Uçuşa ara verilerek bekletilecek hava araçlarına, üretici esaslarına göre depolama ve koruma bakımı uygulanır. Muhafaza koşulları ve periyodik kontroller bakım programında belirlenir. Hizmete dönüş için koruma sonlandırma işlemlerinin tamamlanması ve yetkili bakım personelince bakım çıkışının onaylanması zorunludur.

(7) Bakım programı, kayıt sistemi, denetim ve yetkilendirme usulleri Hava Aracı Bakım ve İkmal Talimatında düzenlenir.

Teknik kaynaklar, modifikasyon, modernizasyon ve hizmetten çıkarma

MADDE 18 - (1) Envanter hava araçlarının teknik destek faaliyetleri Havacılık Dairesi Başkanlığınca yürütülür. Yedek parça, malzeme ve teçhizat, üretici veya yetkili otoritece onaylı kaynaklardan temin edilir; uygunluk belgeleri, izlenebilirlik ve stok kayıtları tutulur. Özel takım, ölçü ve kontrol aletleri ile test teçhizatının temini ve kalibrasyonu takip edilir. Teknik dokümantasyon güncel, bakım tesisleri ve hangarlar kullanıma hazır tutulur.

(2) Modifikasyonlar, üretici veya yetkili otoritenin onayıyla uygulanır. Modifikasyonun kapsamı, onay belgeleri, uygulama tarihi, etkilenen sistemler ile ağırlık ve denge bilgileri hava aracının teknik dosyasına işlenir. İşlem sonrasında yer kontrolleri ve gerekli görülen hâllerde uçuş kontrolleri yapılarak uçuşa elverişlilik teyit edilir.

(3) Modernizasyon, hava aracının hizmet ömrünün uzatılması, performansının iyileştirilmesi veya yeni görev kapasitesi kazandırılması amacıyla ayrı bir proje kapsamında yürütülür.

(4) Hizmet ömrünü tamamlayan veya uçuşa elverişliliğinin veya göreve uygunluğunun sürdürülmesi teknik veya ekonomik bakımdan uygun bulunmayan hava araçlarının kalıcı olarak hizmetten çıkarılması, teknik değerlendirme raporu ve Havacılık Dairesi Başkanlığının teklifi üzerine Genel Müdürlük makam onayı ile yapılır. Bu karara bağlı kayıttan düşme ve elden çıkarma işlemleri; 5018 sayılı Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanunu, taşınır ve diğer malî mevzuat ile yürürlükteki yetki devri ve imza yetkileri düzenlemelerine göre yetkili makamlarca yürütülür. Üst mevzuatta başka bir makamın onayının öngörüldüğü hâller saklıdır.

(5) Hizmetten çıkarılan hava aracından sökülen parça, malzeme ve teçhizat, teknik uygunluğu ve izlenebilirliği doğrulanıp kayıt altına alınmadan başka bir hava aracında kullanılamaz.

(6) Teknik destek, modifikasyon, modernizasyon ve hizmetten çıkarmaya ilişkin uygulama usulleri ile teknik komisyon, kayıt, parça statüsü, tehlikeli madde ve atık işlemlerinin ayrıntıları Hava Aracı Bakım ve İkmal Talimatında düzenlenir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
Operasyonel Yönetim

Yıllık yangın hava gücü ihtiyacının belirlenmesi

MADDE 19 - (1) Bir sonraki yıla ilişkin yangın hava gücü ihtiyacının belirlenmesine yönelik çalışmalar, 5018 sayılı Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanunu ile ilgili bütçe hazırlama mevzuatında belirlenen usul ve süreler dikkate alınarak, bütçe teklif sürecine zamanında veri teşkil edecek şekilde tamamlanır.

(2) Orman Yangınlarıyla Mücadele Dairesi Başkanlığı, yangın hava gücü ihtiyacına ilişkin talep ve değerlendirmeleri orman bölge müdürlüklerinden alır. Orman yangınlarıyla mücadele hizmetlerinin yürütülmesinde ortaya çıkan operasyonel gerekleri belirler ve bölge müdürlüklerinden alınan talep ve değerlendirmelerle birlikte görüşlerini Havacılık Dairesi Başkanlığına gönderir.

(3) Havacılık Dairesi Başkanlığı, iletilen talep ve değerlendirmeler ile operasyonel gerekleri esas alarak yıllık yangın hava gücü ihtiyaç taslağını hazırlar. Taslağın hazırlanmasında; envanter hava araçları, kiralama ve kurumlar arası iş birliği imkânları, mali kaynaklar ve havacılık kriterleri dikkate alınır.

(4) İhtiyaç taslağı, Havacılık Dairesi Başkanlığı koordinasyonunda, ilgili Genel Müdür yardımcısının başkanlığında, Orman Yangınlarıyla Mücadele Dairesi Başkanlığı ve ilgili daire başkanlıklarının katılımıyla yapılan toplantıda değerlendirilerek nihai hâle getirilir.

(5) Değerlendirmede, aşağıdaki ölçütler birlikte dikkate alınarak orman işletme müdürlüğü sahası bazında yangın riski ile müdahale ve konuşlanma ihtiyaçları belirlenir. Kullanılan ölçütler, ağırlık katsayıları, analiz yöntemleri ve sonuçlar değerlendirme raporunda gösterilir.

a) Geçmiş yıl yangın istatistikleri ve yangın yoğunluk haritaları, bölgesel yangın riski tahminleri, topografya, meşcere yapısı ve yanıcı madde dağılımı.

b) Mevcut müdahale kapasitesi ve menzili ile önceki sezon performans verileri.

c) Konuş yerinin uçuş emniyeti şartları, altyapı kapasitesi, ulaşım imkânları, su kaynaklarına yakınlığı, yakıt ikmali ile uçuş görev ekibinin konaklama ve dinlenme imkânları.

ç) Büyük yangın senaryoları, eş zamanlı yangınlar, rezerv güç ihtiyacı ve hava sahası kısıtlamaları.

(6) Toplantı sonucu, Orman Genel Müdürlüğü Havacılık Faaliyetleri Değerlendirme Raporunda yer almak üzere kayıt altına alınır. Toplantıda nihai hâle getirilen yıllık yangın hava gücü ihtiyaç taslağı Genel Müdürlük makam onayına sunulur.

(7) Onaylanan yıllık yangın hava gücü ihtiyacı doğrultusunda gerekli bütçe ve hava aracı temin çalışmaları, ilgili mevzuatlar çerçevesinde Havacılık Dairesi Başkanlığınca yürütülür.

Konuşlanma planlaması

MADDE 20 - (1) Hava aracı teminlerinin tamamlanmasından sonra Havacılık Dairesi Başkanlığınca Yangın Hava Gücü Konuş Planı taslağı hazırlanır.

(2) Yangın Hava Gücü Konuş Planı, Genel Müdürlük makam onayıyla yürürlüğe girer ve yayımlanır.

(3) Hava araçlarının konuşlandırılması onaylanan plana göre yürütülür. Geçici tahsis işlemlerinde bu plana ve bu Yönergenin 25 inci maddesine uyulur.

Konuş yerleri, altyapı ve lojistik destek

MADDE 21 - (1) Hava araçları; sivil veya askerî meydanlarda, Genel Müdürlüğe ait pist ve apronlarda, heliportlarda veya geçici iniş yerlerinde konuşlandırılır. Diğer kamu kurum ve kuruluşları ile özel sektöre ait meydan, pist ve apronların kullanımı protokolle düzenlenir.

(2) Konuş yerlerinin seçiminde yangın riskinin yüksek olduğu alanlara yakınlık ve uçuş görev ekibinin konaklama imkânları dikkate alınır. İniş, kalkış ve konuş yerlerinde; hava aracı tipine uygun alan ve yüzey, engel emniyeti, yaklaşma ve ayrılma imkânı ile gerekli yakıt, park, koruma, bakım, haberleşme, takip ve yer destek imkânlarının bulunması esastır. Uçuş görev ekibi için hazırlık ve dinlenme alanları ayrılır; yer emniyeti, yangın ve kurtarma tedbirleri alınır. Yetkili sivil veya askerî havacılık makamlarınca belirlenen zorunlu teknik standartlara uyulur.

(3) Konuş yerleri ve altyapı tesislerinin yapım, bakım, onarım ve teknik standartlara uygunluğuna ilişkin işler; Havacılık Dairesi Başkanlığının teknik görüşü alınarak İnşaat ve İkmal Dairesi Başkanlığı koordinesinde ilgili orman bölge müdürlüğünce yürütülür.

(4) Bölge müdürlüklerine konuşlanan veya başka bölgeden kaydırılan envanter hava araçları ve uçuş görev ekibi ile kiralık hava araçlarında görev yapan idare temsilcilerinin konaklama, ulaşım, iaşe ve diğer lojistik desteği ilgili orman bölge müdürlüğünce sağlanır. Kiralık ve rezerv hava araçlarının lojistik desteğinde sözleşme veya protokol hükümleri uygulanır.

(5) Yer hizmetleri yetkilendirilmiş personelce yürütülür. Motor veya rotor çalışırken yapılan işlemlerde ve aprondaki araç ve personel hareketlerinde emniyet mesafeleri ve tehlike bölgeleri gözetilir.

(6) Konuş yerlerinde güvenliğe ilişkin sorumluluklar aşağıdaki esaslara göre yürütülür:

a) Envanter ve kiralık hava araçlarının konuş yerlerinin çevre emniyetine ilişkin tedbirler, ilgili orman bölge müdürlüğünce alınır.

b) Çevre emniyeti dışında kalan işyeri güvenliği ile hava aracının ve iş kapsamında kullanılan veya teslim edilen ekipman, malzeme, araç, gereç, bilgi ve belgelerin güvenliğine ilişkin tedbirler; envanter hava araçlarıyla yürütülen faaliyetlerde ilgili orman bölge müdürlüğünce, kiralık hava araçlarıyla yürütülen hizmetlerde yüklenici tarafından alınır.

c) Yüklenici, hizmetin ve sözleşmeden doğan diğer yükümlülüklerin yerine getirilmesi sırasında, işyerinde bulunmaya yetkili kişilerin ve üçüncü kişilerin can ve mal güvenliğini korumak için ilgili mevzuat, ihale dokümanı ve sözleşmede öngörülen güvenlik tedbirlerini alır.

ç) Meydan ve tesis işleticilerinin görev ve yetkileri ile tarafların ilgili mevzuattan doğan yükümlülükleri saklıdır.

(7) Yeni konuş yerlerinin seçimi, altyapı tesislerinin kuruluşu, kontrolü ve denetimi, yer hizmetleri ve yer emniyeti ile kullanım öncesi kontrollerin sorumluları ve kayıtlarına ilişkin teknik usul ve esaslar Uçuş İşletme Talimatında düzenlenir.

Yakıt ve ikmal esasları

MADDE 22 - (1) Hava araçlarının yakıt tedariki, nakli, depolanması ve ikmali; hava aracı türüne uygun yakıt cinsi, kalite standardı ve emniyet kuralları çerçevesinde yürütülür. İkmal işlemleri yetkili personelce yapılır.

(2) Konuş yerinde veya ikmal düzeni kapsamında yeterli yedek yakıt stoku sağlanır. Konuş yerinde yakıt ikmali sağlanamaması hâlinde mobil ikmal araçları veya diğer meydanlar üzerinden ikmal düzeni kurulur.

(3) Yangın söndürme görevlerinde yakıt ikmalinden kaynaklanan gecikmeleri önlemek için ilgili orman bölge müdürlüğü konuş yeri ve ikmal düzenine ilişkin tedbirleri alır. Uçuş görev ekibi, hava aracının ikmale hazır bulundurulması ve ikmal süresinin kısaltılması için gerekli tedbirleri alır.

(4) Kritik Dönüş Yakıtı, hava aracının uçuş el kitabı ve işletme usulleri esas alınarak belirlenir. Yakıt planlamasında sorumlu kaptan pilotun nihai emniyet yetkisi saklıdır.

Haberleşme, takip ve veri güvenliği

MADDE 23 - (1) Hava araçlarının görev sırasında birbirleriyle ve yangın amiri, hava aracı koordinatörü, Yangın Koordinasyon Merkezleri ve yer ekipleriyle haberleşmesi sağlanır. Genel Müdürlüğün bilişim altyapısına entegre edilecek haberleşme, takip ve veri aktarım sistemlerinin temininde veya kurulmasında Bilgi Sistemleri Dairesi Başkanlığının teknik görüşü alınır.

(2) Haberleşme frekansları, yetkili makamlarca tahsis veya koordine edilen frekanslar arasından Genel Müdürlükçe operasyonel ihtiyaca göre belirlenir ve kullanıcılara duyurulur.

(3) Hava araçlarının konum, uçuş ve görev verilerinin gerçek zamanlı olarak Yangın Koordinasyon Merkezlerine aktarılması ve kaydedilmesi esastır. Bu veriler; hava gücünün sevk ve idaresi, emniyet gözetimi, hakedişe esas kayıtların oluşturulması ve teyidi ile harekât sonrası değerlendirmede kullanılır. Telemetri verisi sağlanamadığında ilgili veriler sisteme elle girilir ve bu durum gerekçesiyle kaydedilir.

(4) Yangın ve hasar tespiti ile atış isabetinin değerlendirilmesinde kullanılan görüntü ve kayıt sistemlerinin, hava aracı tipi ve görev niteliğine göre Genel Müdürlükçe belirlenen hava araçlarında bulunması ve görüntülerin gerçek zamanlı olarak Yangın Koordinasyon Merkezlerine aktarılması esastır.

(5) Havacılık faaliyetlerine ilişkin veriler, kişisel verilerin korunması, arşiv ve bilgi güvenliği mevzuatına uygun olarak amaçla sınırlı ve ölçülü işlenir. Sistemlere ve verilere erişim, veri kategorisi ile görev ve sorumluluk esas alınarak yetkilendirilir; kullanıcı erişimleri ve veri üzerinde yapılan işlemler kaydedilir. Üçüncü tarafların erişimleri de aynı esaslara tabidir; ilgili sürecin gerektirdiği hâller dışında üçüncü kişilerle veri paylaşılamaz.

(6) Sistemler ve veriler, yetkisiz erişime, değiştirilmeye ve hizmet kesintisine karşı korunur. Güvenlik, erişim ve paylaşım tedbirleri, bilgi ve iletişim güvenliği mevzuatına uygun

olarak Genel Müdürlükçe belirlenir. Siber güvenlik olayı, veri ihlali veya güvenlik zafiyeti tespit edildiğinde gerekli ilk tedbirler alınır ve durum derhâl Bilgi Sistemleri Dairesi Başkanlığına bildirilir.

Görevlendirme yetkisi ve usulü

MADDE 24 - (1) Genel Müdürlüğün havacılık faaliyetlerinde hava araçlarının görevlendirilmesi, geçici tahsisi, münferit görevlendirilmesi, idame uçuşları ile Uçuş Görev Emri yazılarının onaylanmasına ilişkin yetkiler, yürürlükteki Orman Genel Müdürlüğü Yetki Devri, İmza ve İş Bölümü Yönergelerine göre kullanılır.

(2) Birinci fıkrada belirtilen Yönergelerde düzenleme bulunmayan veya tereddüt doğuran hâllerde, hava aracının görevlendirilmesine ilişkin kararlar için Genel Müdürlük makam onayı alınır.

(3) Hava araçlarına görev verilmesinde aşağıdaki usuller uygulanır:

a) Geçici tahsis kapsamındaki hava araçlarına uçuş görevleri tahsis edilen birim tarafından önceden yazılı emir aranmaksızın telsiz, telefon ve benzeri iletişim kanallarıyla verilir.

b) Uçuş öncesinde; hizmet alımı kapsamındaki hava araçlarında idare temsilcisi, envanter hava araçlarında uçuş görev ekibi, tahsisli hava araçlarında ilgili kurum veya protokolde belirlenen personel tarafından görev verme bilgileri kayıt altına alınır. Kayıtta; görevi veren makam, görevin veriliş zamanı, iletişim kanalı ve görev kapsamı yer alır. Hava aracı koordinatörü, kendi koordinasyon ve saha kayıtlarını ayrıca sağlar.

c) Uçuş sonunda görev verme bilgileri, (b) bendinde belirtilen sorumlularca Orman Bilgi Sistemine işlenir.

Geçici tahsis

MADDE 25 - (1) Yangın Hava Gücü Konuş Planının onaylanmasından sonra Havacılık Dairesi Başkanlığınca, envanter hava araçları ve uçuş görev ekibi için yetkili makamdan geçici tahsis görevlendirme oluru alınır.

(2) Envanter hava araçlarının orman bölge müdürlüklerindeki geçici tahsis görevi, onaylı Yangın Hava Gücü Konuş Planında belirtilen başlangıç tarihinde başlar ve bitiş tarihinin sonunda sona erer. Bu tarihler arasındaki süre geçici tahsis dönemidir. Geçici tahsis dönemi dışında orman bölge müdürlüklerinden gelen uçuş talepleri münferit görevlendirme yoluyla karşılanır.

(3) Hava araçları ile uçuş görev ekiplerinin, geçici tahsis görevinin bitiminden itibaren Havacılık Dairesi Başkanlığınca belirlenen ana bakım üssüne dönmesi esastır. Pilot ve uçuş teknisyenleri, geçici tahsis dönemi içinde orman bölge müdürlüklerinde sürekli olarak görevlendirilebilir; bu görevlendirmeler ilgili hava aracının geçici tahsis dönemi dışını kapsayamaz.

(4) Kiralık hava araçları, sözleşme hükümleri ve onaylanan Yangın Hava Gücü Konuş Planı doğrultusunda Havacılık Dairesi Başkanlığınca konuşlandırılır ve teknik kabul işlemleri yürütülür. Hava aracının hizmete başlama tarihi ile hakedişe esas başlangıç; ihale dokümanı, sözleşme, teknik kabul ve uygulanabilir muayene ve kabul mevzuatında öngörülen işlemlerin tamamlanmasına göre belirlenir.

(5) Geçici tahsis süresince hava aracı, tahsis edildiği makamın operasyonel kullanımında bulunur. Ancak hava aracının konuş yeri değişikliği, tahsis oluru kapsamı dışına sevki ve tahsisin sona erdirilmesine ilişkin yetkiler Genel Müdürlüğe aittir.

(6) Tahsis edilen makam; tahsis oluru kapsamında belirlenen görev çerçevesinde hava aracına görev verme yetkisini kullanır.

(7) Geçici tahsis döneminde envanter hava araçlarının konuş yerlerindeki yangın bekleme nöbetinde, Genel Müdürlükçe veya ilgili orman bölge müdürlüğünce aksi belirlenmedikçe; hafta içi saat 09.00 ile konuş yerindeki gün batımı arasındaki süre, hafta sonu ve resmî tatil günlerinde ise saat 10.00 ile gün batımı arasındaki süre çalışma saati olarak esas alınır. Devam eden yangın görevlerinde bu saatler uygulanmaz.

(8) Gece uçuşu yapan hava araçlarının yangın bekleme nöbeti saatlerine ilişkin usul ve esaslar Uçuş İşletme Talimatında düzenlenir.

(9) Yangın bekleme nöbeti tutan personele, haftalık kırk saati aşan çalışma süresinin her sekiz saati için bir gün fazla çalışma izni verilir. Bu iznin hesabında ve kullanımında aşağıdaki esaslar uygulanır:

a) Hafta Pazartesi günü başlar; fazla çalışma süresi her hafta için ayrı hesaplanır.

b) Hak edilen fazla çalışma izni, hak edildiği yıl içinde kullanılır; izleyen yıla devredilmez.

c) İznin kullanıldığı günler içinde kalan resmî tatil günleri, kullanılan izinden sayılır.

(10) Bu maddenin yedinci, sekizinci ve dokuzuncu fıkra hükümleri, hizmet alımı yoluyla temin edilen personel hariç olmak üzere, insanlı hava araçlarında görev yapan uçucu personele uygulanır.

Sezon içi geçici kaydırma

MADDE 26 - (1) Orman yangınları bakımından riskli dönem boyunca hava araçlarının ülke genelindeki dağılımı, günlük risk değerlendirmesi sonuçlarına göre Genel Müdürlük Yangın Koordinasyon Merkezi tarafından sürekli izlenir.

(2) Bölgeler arası geçici kaydırma kararı Genel Müdürlük Yangın Koordinasyon Merkezi tarafından alınır; kararda kaydırılan hava aracı, hareket ve geri dönüş tarihleri, yeni konuş yeri ve görev kapsamı belirtilir. Kaydırma süresince hava aracına görev, kararda belirtilen kapsam ve öncelikler çerçevesinde, yeni konuş yerinin bağlı bulunduğu orman bölge müdürlüğünce verilir. Genel Müdürlük Yangın Koordinasyon Merkezinin ülke genelindeki kaynak önceliklerini belirleme, hava aracını yeniden kaydırma ve geri çağırma yetkisi saklıdır.

(3) Bölgeler arası geçici kaydırmalar öncelikle yangın riskinin düşük olduğu bölgelerden başlatılır; aşırı riskli sahalardaki hava araçlarının konuş yerlerinin muhafaza edilmesi esastır.

(4) Bölge içi kaydırmalar, Genel Müdürlük Yangın Koordinasyon Merkezinin bilgisi dâhilinde orman bölge müdürlüklerince yapılır.

(5) Geçici kaydırma planları iletişim kanalları üzerinden ilgili birimlere ilan edilir; orman bölge müdürlükleri bu planın sahada eksiksiz uygulanmasından sorumludur.

Görevlendirme talepleri ve olurları

MADDE 27 - (1) Hava araçlarının görevlendirilmesine ilişkin makam olurları, görevin niteliğine göre aşağıda belirtilen usullerden biri esas alınarak hazırlanır:

a) Münferit görevlendirme oluru: Görevin nev'i ve kapsamı belirtilmek suretiyle; görevlendirilen hava aracının tipi ve kuyruk numarası, uçuş görev ekibinin ad ve soyadları ile görevin başlangıç ve bitiş tarihleri olurda yer alır. Kuyruk numarasında değişiklik olması hâlinde durum Havacılık Dairesi Başkanlığınca kayda geçirilir. Bu usul; görev tanımı ve süresinin net olduğu kısa süreli görevlendirmelerde tercih edilir.

b) Genel görevlendirme oluru: Görevin nev'i ve kapsamı belirtilmek suretiyle; uygun hava aracının belirlenmesi ile uçuş görev ekibi teşkili yetkisi Havacılık Dairesi Başkanlığına devredilir. Bu usul; kapsamı önceden kesin olarak belirlenemeyen, birden fazla günü veya hava aracını içeren

görevlendirmelerde; ekip veya araç değişikliklerinde her defasında yeniden olur alınmasının önüne geçmek amacıyla tercih edilir.

(2) Yangın Hava Gücü Konuş Planı oluru, Yıllık Bakanlık Makam Oluru ve Yıllık Genel Müdürlük Makam Oluru kapsamında kalan görevler için ayrıca münferit görevlendirme oluru düzenlenmez.

(3) Geçici tahsis kapsamında bulunmayan uçuş ihtiyaçları için orman bölge müdürlükleri ile Genel Müdürlük birimlerince Havacılık Dairesi Başkanlığına yazılı talepte bulunulur. Talepte; görevin nev'i ve gerekçesi, talep edilen tarih ve süre, uçuş yapılacak alan, taşınacak personel veya malzeme ile varsa özel şartlar belirtilir. Talepler; hava aracı ve uçuş görev ekibi müsaitliği, uçuş emniyeti ile ülke genelindeki yangın riski durumu gözetilerek değerlendirilir; uygun görülen talepler için birinci fıkrada belirtilen usullere göre makam oluru alınır.

Yönerge kapsamındaki İHA'ların görevlendirilmesi ve idamesi

MADDE 28 - (1) Bu Yönerge kapsamındaki İHA'ların gözetleme amaçlı görevlendirilmesi, üçüncü fıkra hükmü saklı kalmak üzere, onaylı günlük uçuş planları çerçevesinde orman bölge müdürlüklerince yapılır. Uçuş planları, yangın riski yüksek alanlara ve zaman dilimlerine yoğunlaşacak şekilde hazırlanır.

(2) Genel Müdürlük Yangın Koordinasyon Merkezi, gerekli gördüğünde İHA görevlendirilmesine ilişkin doğrudan talimat verebilir.

(3) Yangın dışı ormancılık görevleri kapsamındaki haritalama, alan tespiti, hasar tespiti ve denetim uçuşları için görevin niteliğine göre yetkili makamdan münferit veya genel görevlendirme oluru alınır.

(4) Bu Yönerge kapsamındaki İHA'lar ve faydalı yüklerinin teknik takibi Havacılık Dairesi Başkanlığınca, arıza, bakım ve onarım süreçleri, Orman Havacılık İşletme Müdürlüğünün sevk ve idaresinde İHA Şefliklerince yürütülür.

(5) Seçilen orta ve büyük ölçekli yangınlara ilişkin, hava araçlarının performansını gösteren insansız hava aracı görüntüleri; eğitim, değerlendirme toplantısı ve sunumlarda kullanılmak üzere Orman Yangınlarıyla Mücadele Dairesi Başkanlığınca kayıt altına alınır ve arşivlenir.

Uçuş operasyonlarının genel esasları

MADDE 29 - (1) Genel Müdürlüğün havacılık faaliyetleri kapsamında icra edilen uçuş operasyonları, hava aracının kaynağına ve tabi olduğu statüye göre aşağıdaki esaslara tabidir:

a) Envanter hava araçlarında uçuş operasyonları, devlet hava aracı statüsü çerçevesinde Genel Müdürlükçe belirlenen kurallara göre yürütülür.

b) Kiralık hava araçlarında uçuş operasyonları; hava aracının sivil statüde işletildiği sürelerde işleticinin bağlı bulunduğu sivil havacılık otoritesinin kuralları, İşletme Ruhsatı ve sözleşme hükümlerine; dönemsel devlet hava aracı statüsünde işletildiği sürelerde ise 14 üncü maddede bu statü için belirlenen esaslara göre yürütülür.

c) Diğer kamu kurum ve kuruluşlarınca tahsis edilen hava araçlarında, ilgili kurumun mevzuatı ve protokol hükümleri uygulanır.

(2) Uçuş operasyonları gündüz şartlarında icra edilir. Gece hava aracı operasyonlarının devam eden yangınlarda insan canı ve yerleşim yerlerinin doğrudan tehdit altında olması hâlinde icra edilmesi esastır. Gece uçuş kararı, Havacılık Dairesi Başkanlığının teknik görüşü doğrultusunda Genel Müdürlük Yangın Koordinasyon Merkezi tarafından verilir. Bölge müdürlerinin, bölgelerine tahsisli hava araçlarına günlük yangın söndürme görevi verme yetkisi, gece uçuş kararı verme yetkisini kapsamaz. Gece icra edilecek her görev için ayrıca karar alınır.

Gece söndürme operasyonu, gece uçuşuna yetkili ve sertifikalı mürettebat ile gece uçuşu donanımı bulunan hava araçlarıyla icra edilir. Gündüz saatlerinde keşfi yapılmamış veya gündüz uçuş icra edilmemiş sahalarda gece ilk müdahale görevi verilmemesi esastır.

(3) Havacılık faaliyetlerinde fiilen görev alan Genel Müdürlük personeli, görev sırasında Genel Müdürlükçe özellikleri belirlenen kurumsal kıyafeti giyer. Kurumsal kıyafet, kişisel koruyucu donanım sayılmaz ve kişisel koruyucu donanım yerine kullanılamaz. Orman yangınlarının söndürülmesinde görev alan uçuş görev ekibi, ayrıca görevin ve hava aracının niteliğine uygun kişisel koruyucu donanımı kullanır. Bu kapsamdaki Genel Müdürlük personelinin kurumsal kıyafeti ve kişisel koruyucu donanımı, Orman Yangınlarıyla Mücadele Çalışmaları Hakkında Yönetmeliğin 24 üncü maddesi uyarınca Genel Müdürlükçe temin edilir. Hizmet alımı yoluyla temin edilen personel ile kiralık ve tahsisli hava araçlarının uçuş görev ekiplerine ait kişisel koruyucu donanım ise ilgili mevzuat, protokol ve sözleşme hükümlerine göre sağlanır.

(4) Sorumlu kaptan pilot; uçuş öncesi hazırlık ve brifing ile uçuş esnası ve uçuş sonrası işlemlerin yürütülmesinden, uçuş emniyetine ilişkin nihai kararın verilmesinden, görev kayıtlarının tutulmasından ve uçuş görev ekibi üyeleri arasındaki görev paylaşımının yönetilmesinden sorumludur.

(5) Bu Yönergenin 25 inci maddesi uyarınca geçici tahsis edilen envanter hava araçlarının ve uçuş görev ekiplerinin görev performansı, tahsis edildikleri orman bölge müdürlüğünce izlenir. Düşük performans tespit edilmesi hâlinde ilgili orman yangınlarıyla mücadele şube müdürü tarafından bu Yönergenin Ek-C'sinde yer alan Envanter Hava Araçlarına Uygulanacak Uygunsuzluk Formu düzenlenir ve iletişim kanalları üzerinden Havacılık Dairesi Başkanlığına iletilir.

(6) Havacılık Dairesi Başkanlığı, bu maddenin beşinci fıkrası uyarınca düzenlenen formları bu Yönergenin 43 üncü maddesi kapsamında değerlendirir.

Yolcu taşıma esasları

MADDE 30 - (1) Hava araçlarında uçuş görev ekibi dışında taşınan kişiler bakımından aşağıdaki esaslar uygulanır:

a) Yangınla mücadele görevi için geçici olarak tahsis edilen hava araçlarında, bu görev kapsamında taşınacak kamu görevlileri için ayrıca olur veya görevlendirme belgesi aranmaz. Taşıma, yangın söndürme görevlendirmesine dayanılarak yapılır.

b) Kamu görevlisi olmayan yangın gönüllüleri, yükümlüler, yangın iletişimi amacıyla görevlendirilen basın mensupları, akademisyenler, yüklenici temsilcileri ve orman yangınlarıyla mücadele faaliyeti için gerekli görülen benzeri sivil yolcuların taşınması Genel Müdürün onayına tabidir. Ancak bu yolcu kategorilerinin yıllık Bakanlık makam olurunda veya yıllık Genel Müdürlük makam olurunda belirtilmiş olması hâlinde ayrıca onay aranmaz. Bu istisna, olurda belirtilen uçuş amacı, geçerlilik süresi ve yolcu kapsamıyla sınırlıdır.

(2) Bu Yönergenin Ek-A'sında yer alan Yolcu Manifestosu, yolcu taşınan her uçuş için uçuş ekibince düzenlenir. Uçuş görev ekibi dışındaki bütün yolcuların bilgileri manifestoya kaydedilir. Manifestoda belirtilen emniyet şartları bütün yolculara uygulanır. Genel Müdürlük personeli ile mülki idare amiri veya üst yönetici sıfatı taşıyan kamu görevlilerinin manifesto imzası aranmaz. Diğer bütün yolculara, kamu görevlisi olup olmadıklarına bakılmaksızın, manifesto imzalatılır. İmza vermekten kaçınan bu yolcular taşınmaz.

(3) Manifestodaki yolcu kayıtları ve gerekli imzalar kalkıştan önce tamamlanır. Bu kayıtlar, kalkıştan önce hava aracından bağımsız olarak yerde muhafaza altına alınır.

(4) Basın mensuplarının yangın bölgesine hava aracıyla taşınmasına ilişkin taleplerin Genel Müdürlük Basın ve Halkla İlişkiler Müdürlüğü ile koordine edilmesi esastır.

Kalkış Hazırlık Seviyeleri

MADDE 31 - (1) Kalkış hazırlık seviyeleri, günlük risk değerlendirmesi sonuçlarına göre Genel Müdürlük Yangın Koordinasyon Merkezince ilan edilir. Sahadaki uygulama orman bölge müdürlüklerince yürütülür. İdare temsilcileri, ilan edilen seviyeyi uçuş görev ekibine tebliğ eder ve ekibin bu seviyeye uygun hazırlığını izler.

(2) Aşırı riskli olarak belirlenen bölgelerin müdahale menzilindeki hava araçları için Olağanüstü Kalkış Hazırlık Seviyesi (Mor) uygulanır. Bu bölgelerde çıkabilecek yangınlara asgari iki hava aracıyla anında ilk müdahale hedeflenir. Uçuş görev ekibi, hava aracının hemen yanında, motor çalıştırmaya ve derhâl kalkışa hazır olarak bekler.

(3) Riskli ve çok riskli bölgeler için Yükseltilmiş Kalkış Hazırlık Seviyesi (Kırmızı) uygulanır. Uçuş görev ekibi, her an görev verilebilecek şekilde hazır bulundurulur. Önceden tamamlanabilecek ikmal ve kontroller ile ilk kalkış ve müteakip sortilere ilişkin ön planlama ve brifing, görev emri beklenmeden tamamlanır. Görev emri verildiğinde, göreve özgü son değerlendirme ve kontroller tamamlanarak belirlenen reaksiyon süresi içinde kalkış yapılır.

(4) Diğer durumlarda Normal Kalkış Hazırlık Seviyesi (Sarı) uygulanır. Uçuş görev ekibi, konuş yerinde standart reaksiyon süresi içinde kalkış yapabilecek hazırlıkta bulunur.

(5) Reaksiyon süreleri; envanter hava araçlarında Uçuş İşletme Talimatında, kiralık hava araçlarında sözleşmede, diğer kamu kurum ve kuruluşlarınca tahsis edilen hava araçlarında tahsis protokolünde belirlenir.

(6) Kalkış hazırlık seviyelerinin uygulanmasında uçuş emniyeti gereklerine ve uçuş, görev ve dinlenme süresi sınırlarına uyulur. Hazır bulundurma ve teyakkuz düzeni, zorunlu dinlenme sürelerini kısaltamaz.

(7) Havacılık Dairesi Başkanlığı, kalkış hazırlık seviyelerine ilişkin kayıtları ormanlar için riskli dönem sonunda değerlendirir; sonuçları Orman Genel Müdürlüğü Havacılık Faaliyetleri Değerlendirme Raporuna dâhil eder. Risk sınıflandırması, bölge tanımları, seviyelerin uygulanmasına ilişkin ayrıntılar, görevli personelin yükümlülükleri ile kayıt ve raporlama usulleri Uçuş İşletme Talimatında düzenlenir.

Uçuş öncesi hazırlık

MADDE 32 - (1) Bu madde hükümleri, envanter ve kiralık hava araçları ile bunların uçuş görev ekiplerine uygulanır. Diğer kamu kurum ve kuruluşlarınca tahsis edilen hava araçlarında görev brifingi, müşterek operasyonel koordinasyon ve emniyet hazırlıkları, ilgili kurumun kendi mevzuatı ve protokol hükümleri saklı kalmak üzere yürütülür.

(2) Her uçuş öncesinde uçuş görev ekibine görev kapsamı, koordinasyon esasları ve uçuş emniyeti hususları hakkında sorumlu kaptan pilot tarafından uçuş öncesi brifingi verilir. Görev mahalli ve geçiş rotasına ilişkin meteorolojik koşullar, havacılık duyuruları (NOTAM) ve hava sahası kısıtlamaları incelenir. Uçuş görev ekibi, uçuş öncesi kontrolleri tamamlar; göreve uygun yakıt ve malzeme yüklemesi yapılır. Bu hazırlıklar tamamlanmadan hava aracı kalkışa hazır kabul edilmez.

(3) Orman yangınları için riskli dönem boyunca konuş yerlerinde her gün görev başlangıcında uçuş görev ekibince günlük brifing yapılır. Brifinge idare temsilcileri ve görevlendirilmiş olması hâlinde gözlemci pilot da katılır. Sorumluluk sahasının günlük yangın

riski değerlendirilir; uçuş görev ekibinin, hava aracının ve teçhizatının hazırlığı gözden geçirilerek gerekli kontroller yapılır.

(4) Yükseltilmiş veya Olağanüstü Kalkış Hazırlık Seviyesi ilan edilen konuş yerlerinde, seviyenin gerektirdiği ön hazırlıkların ve önceden tamamlanabilecek uçuş kontrol listesi uygulamalarının tamamlandığı brifingde teyit edilir. Riskli bölgelerdeki su kaynakları ve rotalar önceden gözden geçirilir.

(5) Görev sırasında zorunlu belgeler hava aracında güncel, geçerli ve erişilebilir durumda bulundurulur. Belgeler fizikî nüsha olarak veya ilgili düzenlemelerin izin verdiği hâllerde elektronik ortamda bulundurulur.

(6) Envanter hava araçlarında hazırlığın ayrıntıları, kontrol listeleri ile hava aracında bulundurulacak asgari belgeler ve bunların bulundurulma usulleri Uçuş İşletme Talimatında düzenlenir. Kiralık hava araçlarında, sivil statüde işletildikleri sürelerde hava aracının ve işleticinin tabi olduğu yetkili havacılık otoritelerinin kuralları uygulanır. Dönemsel devlet hava aracı statüsünde işletildikleri sürelerde uçuş öncesi hazırlık, bu statü için Genel Müdürlükçe belirlenen kurallara göre yürütülür.

Görev uçuşu

MADDE 33 - (1) Görev uçuşları, amaçlarına göre aşağıdaki şekilde sınıflandırılır:

a) İdame uçuşları: Hava aracının faal, uçuşa elverişli ve göreve hazır tutulması, göreve hazır hava gücünün teknik sürekliliğinin sağlanması veya uçuş görev ekibinin bilgi, beceri ve yeterliliğinin sürdürülmesi amacıyla yapılan uçuşları kapsar.

b) Yangın uçuşları: Yurt içi ve yurt dışında orman yangınlarının önlenmesi, söndürülmesi ve bu faaliyetlerin koordinasyonu kapsamında, yetkili makamlarca verilen görevler ile geçici tahsis, yıllık veya münferit görevlendirme olurlarına dayanılarak, belirli bir orman yangınına bağlı olsun veya olmasın yapılan uçuşları kapsar.

c) Yangın dışı uçuşlar: Yurt içi ve yurt dışında, Genel Müdürlüğün görev alanında yapılan ve idame veya yangın uçuşu niteliğinde olmayan uçuşları kapsar.

(2) Uçuşların idame veya yangın uçuşu olarak sınıflandırılması, uçuşun yapılması için gereken onayın yerine geçmez ve onay makamını değiştirmez.

(3) Belirli bir orman yangınına bağlı yangın uçuşları, Orman Bilgi Sistemindeki ilgili yangın kaydıyla ilişkilendirilir; yangın uçuş tazminatına esas kayıtlar ve Hasarat Raporu bakımından ilgili mevzuata göre değerlendirilir. Belirli bir orman yangınına bağlı olmayan yangın uçuşları ise herhangi bir yangın kaydıyla ilişkilendirilmez ve yalnızca yangın uçuşu olarak sınıflandırılmaları nedeniyle yangın uçuş tazminatına veya Hasarat Raporuna esas alınmaz.

(4) Saha ve havadan koordinasyonda, yetkili hava trafik birimlerinin yetki ve talimatları ile sorumlu kaptan pilotun uçuş emniyetine ilişkin nihai karar yetkisi saklıdır. Görev uçuşu sırasında uçuş emniyetine ilişkin bir tehlike algılanması hâlinde sorumlu kaptan pilot, uçuş emniyetinin gerektirdiği tedbirleri alır. Hava aracı koordinatörüne ve Yangın Koordinasyon Merkezine mümkün olan ilk fırsatta bilgi verir.

(5) Yangın sahasında uçuş görev ekipleri, Yangın Koordinasyon Merkezleri ile sürekli iletişim hâlinde bulunur. Yangın amirinin talep ve yönlendirmeleri, Merkez Helikopteri veya Yangın Koordinasyon Merkezi tarafından uçuş görev ekiplerine iletilebilir. Uçuş görev ekipleri, bu maddenin dördüncü fıkrası saklı kalmak kaydıyla bu talimatları takip etmek ve uygulamakla yükümlüdür. Talimatlara uyulmadığının tespiti hâlinde Merkez Helikopteri pilotları, verilen talimatı, tespit edilen uygunsuzluğu ve uygunsuzluğun zamanını kayıt altına alır. Merkez

Helikopteri pilotları, bu kayıtları en hızlı iletişim kanalıyla ilgili hava aracının idare temsilcisine veya envanter hava aracı olması hâlinde bu yönergenin Ek-C'sinde yer alan Envanter Hava Araçlarına Uygulanacak Uygunsuzluk Formu doldurulmak suretiyle Havacılık Dairesi Başkanlığına iletir. İdare temsilcisi, kayıtları Orman Bilgi Sistemine "Merkez Helikopter" notuyla işler.

(6) Test/tecrübe uçuşları; amacı, uçuş profili ve kontrol edilecek sistemler önceden belirlenerek Havacılık Dairesi Başkanlığının izniyle yapılır. Bu uçuşlar görev uçuşlarıyla birlikte icra edilemez ve uçuşta görevi bulunmayan personel hava aracında bulundurulamaz.

(7) Uçuşların alt faaliyet türleri, farklı amaç taşıyan uçuş safhalarının kaydı, uçuşların planlanması ve icrası ile test/tecrübe uçuşlarında uçuş görev ekibinde aranacak şartlar Uçuş İşletme Talimatında düzenlenir. Bakım sonrasında test/tecrübe uçuşu yapılmasını gerektiren hâller Hava Aracı Bakım ve İkmal Talimatında belirlenir.

Havadan söndürme esasları

MADDE 34 - (1) Havadan söndürme, yer müdahalesinin tamamlayıcı unsurudur. Yangının yayılma hızını düşürmek, yer ekiplerine müdahale şeridi oluşturmak için zaman kazandırmak ve kritik noktalarda baskı oluşturmak amacıyla, kara müdahalesiyle koordineli olarak yürütülür.

(2) Hava araçlarına verilecek hedefler, yangın amirinin sorumluluğunda belirlenir; hedefin konumu, ilgili kesimdeki yangın davranışı ve atıştan beklenen etki uçuş görev ekibine bildirilir.

(3) Yangın söndürme uçuşlarında gerektiğinde yangın geciktiriciler, söndürme köpükleri ve ıslatma maddeleri kullanılır. Bu maddelerin kullanımında çevresel etkiler, insan sağlığı ve uygulama emniyeti gözetilir.

(4) Yangın geciktirici (retardant) hattı, yangının ilerleme yönünde bariyer oluşturmak amacıyla, yangın ulaşmadan önce tesis edilir. Oluşturulan hat üzerine su atışı yapılmaz.

(5) Hava araçlarına su ikmali, ikmal tesislerinden veya su kaynaklarından yapılır. Su alınacak kaynakların önceliği yangın amirince belirlenir. Kaynağın ilgili hava aracı bakımından uçuş emniyetine uygunluğuna sorumlu kaptan pilot karar verir. Kaynak kullanımı; kapasite, manevra alanı ile yaklaşma ve ayrılma düzeni gözetilerek bekleme ve sıkışıklığı önleyecek şekilde planlanır.

(6) Hava araçlarının su aldığı su toplama çukurlarında, yetkisiz personel ve araçların ihata alanına girişi önlenir. Su ikmali, ihata dışında konumlandırılan tek bir su ikmal aracı üzerinden yapılır. Bunun teknik olarak mümkün olmadığı hâllerde bu araç, sorumlu kaptan pilotun emniyet değerlendirmesi esas alınarak yaklaşma, su alma ve ayrılma hattı dışında belirlenen noktaya yerleştirilir. Diğer su taşıma araçları ihata alanına girmeden bu aracı besler. Bu tedbirler ilgili orman bölge müdürlüğünce alınır; gerektiğinde kolluk kuvvetlerinden yardım istenir.

Tehlikeli madde taşıma

MADDE 35 - (1) Yangın söndürme görevlerinde tehlikeli maddelerin hava araçlarına yüklenmesi ve taşınması, hava aracının statüsüne göre uygulanabilir ulusal ve uluslararası havacılık mevzuatı ile ICAO Ek 18 ve Teknik Talimatlar (Doc 9284) esaslarına uygun olarak yürütülür.

(2) Devlet hava aracı statüsü kapsamındaki taşıma istisnaları Genel Müdürlükçe değerlendirilir. Yetkili makamların izin ve muafiyet hükümleri saklıdır. Kiralık veya sivil statüdeki hava araçlarında Genel Müdürlük kararı tek başına mevzuatın gerektirdiği izin veya muafiyetin yerine geçmez.

Operasyonel kayıt ve raporlama

MADDE 36 - (1) Her uçuş operasyonuna ilişkin aşağıdaki kayıtlar tutulur:

a) Uçuş Görev Emri veya görev verme kaydı ile görevin icrasını ve tamamlanma durumunu, varsa aksaklık ve sapmaları gösteren görev tamamlama kaydı. Bu kayıtlar, görevlendirmenin yapıldığının ve görevin fiilen icra edildiğinin ispatına esas belgelerdir.

b) Görev talimatının alınma zamanı, uçuş süresinin başlangıç ve bitiş zamanları ile toplam uçuş süresi.

c) Görevin niteliğine göre sorti sayısı ile atılan su ve retardant miktarı.

ç) Görev sırasında yaşanan teknik ve operasyonel hususlar.

d) Yakıt tüketimi ve ikmal bilgileri.

(2) Birinci fıkradaki kayıtların her uçuş sonunda Orman Bilgi Sistemine işlenmesini; hizmet alımı kapsamındaki hava araçlarında idare temsilcisi, envanter hava araçlarında uçuş görev ekibi, tahsisli hava araçlarında ilgili kurum veya protokolde belirlenen personel sağlar. Bu personel, otomatik aktarılan kayıtları kontrol eder ve eksik bilgileri tamamlar. Pilotların kişisel uçuş kayıtları, tabi oldukları lisanslandırma ve kayıt düzenlemelerine göre ayrıca tutulur.

(3) Kayıtlar, Genel Müdürlükçe belirlenen elektronik kayıt ve arşiv sisteminde muhafaza edilir ve yetkisiz erişime karşı korunur. Saklama süreleri, yürürlükteki mevzuat, sözleşme ve saklama süreli standart dosya planına göre belirlenir; farklı sürelerin uygulanması hâlinde uzun olan süre esas alınır. Kaza veya ciddi olayla bağlantılı asli kayıtlar, ilgili süreç kesin olarak sonuçlanıncaya kadar imha edilemez. Yetkili inceleme makamınca daha uzun süre saklanmaları istenmişse belirtilen süreye uyulur.

(4) Havacılık Dairesi Başkanlığı, ormanlar için riskli dönemde kalite ve emniyet yöneticisinin koordinasyonunda uçuş emniyeti ve performans değerlendirme toplantıları düzenler. Toplantılara Orman Yangınlarıyla Mücadele Dairesi Başkanlığı ve orman bölge müdürlüklerinin temsilcileri, idare temsilcileri, hava aracı koordinatörleri, yüklenici temsilcileri ve gerekli görülen diğer personel katılır. İlgili kayıtlar üzerinden uçuş emniyeti ve operasyonel performans değerlendirilir; gerekli tedbirler belirlenir. Havacılık Dairesi Başkanlığı, toplantı sonuçlarını ve belirlenen tedbirleri kayda alarak ilgili birimlere bildirir.

(5) Havacılık Dairesi Başkanlığı, her yıl Orman Genel Müdürlüğü Havacılık Faaliyetleri Değerlendirme Raporunu hazırlar. Raporda, envanter, kiralık ve rezerv hava araçlarıyla Genel Müdürlük hizmetleri kapsamında yürütülen yangın, yangın dışı ve idame uçuşları ile bunlara ilişkin hazırlık ve destek faaliyetleri değerlendirilir. Hava gücünün yeterliliği ve kullanımı, görev sonuçları, bakım, ikmal ve altyapı, personel ve eğitim, uçuş emniyeti, kalite, iş sağlığı ve güvenliği, acil durum hazırlığı ile maliyet ve kaynak kullanımına ilişkin sonuçlar belirtilir. Tespit edilen eksikliklere, alınan tedbirlere ve sonraki döneme ilişkin ihtiyaç ve önerilere yer verilir. Rapor, Havacılık Dairesi Başkanlığınca ilgili birimlere iletilir; sonuçları planlama ve uygulamada kullanılır.

(6) Kayıt türleri, formatları ve raporlama usulleri, hava aracının türüne göre Uçuş Emniyet Talimatında düzenlenir. Yıllık raporun ortak formatı Havacılık Dairesi Başkanlığınca belirlenir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Personel, Emniyet ve Kalite

Uçuş görev ekibinin temini ve asgari mürettebat

MADDE 37 - (1) Envanter hava araçlarında görev yapacak uçuş görev ekibi, Genel Müdürlük kadrosundan veya hizmet alımı yoluyla temin edilebilir. Bu kapsamdaki hizmet alımlarında görevlendirme usulü, personelin görev statüsü, ferdî kaza sigortasının asgari teminat tutarları, vefat, yaralanma ve engellilik hâllerindeki haklar ile tarafların sorumlulukları hizmet sözleşmesinde açıkça gösterilir.

(2) Uçuş görev ekibinin oluşumu ve hava aracının verilen uçuş görevini emniyetle yerine getirebilmesi için gerekli asgari mürettebat, hava aracının kaynağına göre aşağıdaki esaslarla belirlenir:

a) Envanter hava araçlarında asgari mürettebat iki pilottur. Tasarımı itibarıyla ikinci pilot görevlendirilmesine imkân bulunmayan hava araçlarında bir pilot görevlendirilir. Uçuş görev ekibinin oluşumu ve görev paylaşımı ile tek pilotla uçulabilen hava aracı tipleri ve bunlara ilişkin ilave emniyet tedbirleri, bu asgari şartlar korunarak Uçuş İşletme Talimatında düzenlenir.

b) Kiralık hava araçlarında uçuş görev ekibi ve asgari mürettebat; hava aracının sivil statüde işletildiği sürelerde işleticinin bağlı bulunduğu sivil havacılık otoritesinin kuralları ve İşletme Ruhsatı kapsamına göre oluşturulur.

c) Diğer kamu kurum ve kuruluşlarına ait hava araçlarında uçuş görev ekibi ve asgari mürettebat, ilgili kurumun kendi mevzuatına göre belirlenir.

(3) Asgari mürettebat tamamlanmadan uçuş icra edilemez. Gözlemci pilot, hava aracının sevk ve idaresine katılamaz ve asgari mürettebat kapsamında değerlendirilmez. Görevi, sözleşmede belirlenen iletişim ve görev koordinasyonu faaliyetleriyle sınırlıdır.

(4) Havacılık Dairesi Başkanı, 4/2/2022 tarihli ve 31740 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Orman Genel Müdürlüğü Disiplin Amirleri Yönetmeliği uyarınca Daire Başkanlığında görev yapan personelin disiplin amiridir.

(5) Havacılık Dairesi Başkanı, mahiyetindeki uçucu personeli Daire Başkanlığının görev alanına giren hususlarda idari ve teknik görevlerin yapılması için gerekli olan iş ve işlemlerde görevlendirmeye yetkilidir.

(6) Bu görevlendirmelerde uçucu personelin asli görevi saklıdır.

(7) Bu maddenin beşinci fıkrası kapsamındaki görevlendirmeler, uçuş görevinin yerine getirilmesini ve bu Yönergenin 42 nci maddesinde belirlenen uçuş, görev ve dinlenme sürelerine ilişkin esasların uygulanmasını engelleyemez.

(8) Bu maddenin dördüncü, beşinci, altıncı ve yedinci fıkra hükümleri, hizmet alımı yoluyla temin edilen personele uygulanmaz.

Pilot nitelikleri ve görevlendirme şartları

MADDE 38 - (1) Pilotların istihdamında ve uçuş görevlerinde görevlendirilmesinde, istihdam şekli ile hava aracının kaynağı ve statüsüne göre bu maddede belirlenen şartlar uygulanır. Diğer kamu kurum ve kuruluşlarının pilotları bakımından ilgili kurumun kendi mevzuatı ve taraflar arasındaki protokol hükümleri saklıdır.

(2) Genel Müdürlük bünyesinde istihdam edilecek pilotlarda aşağıdaki şartlar aranır:

a) Sivil havacılık otoritesince düzenlenmiş geçerli pilot lisansına veya buna denk kamu kurum ve kuruluşlarınca düzenlenmiş geçerli belgeye sahip olmak.

b) Görev üstleneceği hava aracı tipine ait geçerli tip yetkisine sahip olmak veya tip intibak eğitimine kabul için gerekli asgari nitelik ve uçuş tecrübesini sağlamak.

c) Görevi için gerekli sağlık şartlarını taşımak.

ç) Sözleşmeli personel istihdamına ilişkin mevzuatta öngörülen yaş şartlarını taşımak; eğitime bağlı hizmet yükümlülüğü uygulanacak hâllerde, bu yükümlülüğü aynı mevzuatta öngörülen azami yaş sınırına ulaşmadan tamamlayabilecek yaşta olmak.

(3) Genel Müdürlük bünyesinde görev yapan pilotların sağlık şartlarına ilişkin aşağıdaki esaslar uygulanır:

a) Pilotların geçerli Sınıf-1 sağlık sertifikasına veya Genel Müdürlükçe kabul edilen buna denk geçerli sağlık raporuna sahip olması ve görev yapacağı operasyon bakımından sağlık yönünden uygun olması gerekir. Sağlık muayeneleri, sivil havacılık otoritesince yetkilendirilmiş sağlık kuruluşlarınca yapılır.

b) İlk defa istihdam edilecek pilotlar ile envanter hava araçlarında görev yapacak hizmet alımı pilotlarının sağlık sertifikasında çok pilotlu operasyon kısıtlaması bulunmaması şarttır.

c) Sağlık sertifikasında veya lisansında, ancak kısıtlaması bulunmayan başka bir pilotla birlikte görev yapmasına imkân veren çok pilotlu operasyon kısıtlaması (OML) bulunan pilotlar, envanter hava araçlarında tek pilotla icra edilen uçuşlarda görevlendirilemez. Aynı uçuş görev ekibinde bu kısıtlamayı taşıyan birden fazla pilot görevlendirilemez.

(4) Yeni işe alınan pilotlar ile farklı bir hava aracı tipinde veya yeni bir görevde ilk defa görevlendirilecek pilotlar, gerekli tip veya sınıf intibak eğitimini, göreve özgü başlangıç eğitimlerini ve bunlara ilişkin kontrolleri başarıyla tamamlamadan ilgili uçuş görevinde görevlendirilemez. Daha önce kazanılmış geçerli yetki ve yeterlilikler ile tamamlanmış eğitim ve kontroller, tabi olunan kurallara göre belge ve kayıtlar üzerinden değerlendirilir. Eğitim ve kontrol uçuşları, tabi oldukları kurallar çerçevesinde yürütülür.

(5) Envanter hava araçlarında görev yapacak hizmet alımı pilotlarında, yabancı uyruklu pilotlara ilişkin hükümler saklı kalmak üzere, bu maddede belirlenen nitelik, sağlık ve görevlendirme şartları aranır.

(6) Hizmet alımıyla görev yapacak yabancı uyruklu pilotların, bağlı bulundukları yabancı sivil havacılık otoritesince düzenlenmiş ve görev üstlenecekleri hava aracı tipi ile görev için geçerli pilot lisansı, tip yetkisi ve sağlık sertifikası esas alınır. Bu belge ve yeterliliklerin, bu maddede pilot lisansı ve hava aracı tipine ilişkin belirlenen niteliklere, sağlık şartlarına ve görevlendirme öncesi eğitim ve kontrollere en az denk olması gerekir. Pilotun görev ve koordinasyon için gerekli dil yeterliliğini taşıması şarttır. Havacılık Dairesi Başkanlığı bu hususları doğrular; uygun bulunmayan pilot ilgili uçuş görevinde görevlendirilemez. Kiralık hava araçlarına ilişkin belge ve yetki şartları saklıdır.

(7) Kiralık hava araçlarında görev yapan pilotların belge ve yeterlilikleri, hava aracının tescil durumu ve işletildiği statüye göre aşağıdaki esaslara tabidir:

a) Türk sivil hava aracı siciline kayıtlı hava araçlarının dönemsel devlet hava aracı statüsünde işletildiği sürelerde lisanslandırma ve yeterlilik gerekleri, UOD/2022-01 Genelgesi gereği Genel Müdürlükçe belirlenir. Sivil, askerî veya diğer devlet havacılık otoritelerince düzenlenen belge ve yetkilerin kabul şartları ihale dokümanı ve sözleşmede açıkça gösterilir. İşletici, belge ve yeterliliklerin geçerliliği ile eğitim ve kontrol kayıtlarını dönem başlamadan önce Havacılık Dairesi Başkanlığına bildirir.

b) Yabancı sicile kayıtlı hava araçlarında, tescil devletinin ve işleticinin bağlı bulunduğu otoritenin gerekli kıldığı lisans, tip yetkisi ve sağlık sertifikasının geçerli olması aranır.

c) Her iki hâlde de görevin gerektirdiği eğitim ve yeterlilik kontrolü şartları, hava aracının statüsüne göre uygulanacak kurallar çerçevesinde ihale dokümanı ve sözleşmede belirlenir. Yangın söndürme görevi yapacak pilotların yangın söndürme uçuş eğitimi şartı da bu kapsamda gösterilir.

(8) Pilotların görevlendirilmesine esas belge, sağlık ve yeterlilik şartları görev süresince korunur. Gerekli bir belgenin süresinin dolması, askıya alınması veya iptal edilmesi veya ilgili görev için aranan sağlık veya yeterlilik şartının kaybedilmesi hâlinde, bu şartlar tabi olunan kurallara göre yeniden sağlanıncaya kadar pilota ilgili uçuş görevi verilemez. Kiralık hava araçlarında işletici, belgelerin geçerliliğini korur, belge ve yeterlilik kayıtlarını güncel tutar ve şartları taşımayan pilotu görevlendiremez. Belge ve yeterlilik durumundaki değişiklikleri Havacılık Dairesi Başkanlığına yazılı olarak bildirir. Daire Başkanlığı, bu yükümlülüklere uyulmasını denetler. Doğrulama ve denetim, lisans, tip yetkisi, sağlık belgesi veya diğer yeterliliklerin düzenlenmesi, yenilenmesi veya geçerli kılınması yerine geçmez.

(9) Yangın söndürme (su atar) uçaklarında görev yapacak pilotların asgari uçuş tecrübesinin hesabında, helikopterde geçirilen kredilendirilmiş uçuş saatleri dikkate alınmaz.

(10) Asgari uçuş tecrübesi tabloları, tip/sınıf yetkisi şartları, yabancı belge ve otoritelerin denkliğine ilişkin usuller ile diğer özel nitelikler, bu maddede belirlenen esaslar ve hava aracının tabi olduğu kurallar çerçevesinde Uçuş İşletme Talimatında düzenlenir.

Uçuş teknisyeni ve teknik personel nitelikleri

MADDE 39 - (1) Hava aracı bakım faaliyetlerinde görev yapan personelin, hava aracının tabi olduğu sivil, askerî veya diğer devlet uçuşa elverişlilik sistemi kapsamında yetkili makam tarafından düzenlenmiş veya kabul edilmiş geçerli bakım lisansına sahip olması gerekir.

(2) Uçuş teknisyeni, bu nitelikleri taşıyan personel arasından, uçuşlara katılarak hava aracına havada veya yerde teknik destek sağlamak üzere görevlendirilir. Görevlendirilecek personelin, sivil havacılık otoritesince yetkilendirilmiş sağlık kuruluşunca düzenlenmiş ve uçuş teknisyeni olarak görev yapabileceğini gösteren geçerli bir DHP (diğer havacılık personeli) sağlık sertifikasına veya Genel Müdürlükçe kabul edilen buna denk geçerli sağlık raporuna sahip olması gerekir.

(3) Bakım faaliyeti yürütmeyen ve yalnız teknik destek görevi yapan personelde bakım lisansı veya eşdeğer yeterlilik belgesi aranmaz. Bu personele, görevin gerektirdiği eğitim verilmeden teknik destek görevi verilmez, teknik destek görevlerini yeterlilikleri kapsamında yalnızca uçuş teknisyeninin gözetim ve kontrolünde yürütür. Teknik destek personeli, uçuş teknisyeni kadrosunda olmadıkça uçuş ekibi üyesi sayılmaz.

Genel Müdürlük İHA Koordinatörü, hava aracı koordinatörü ve idare temsilcisi seçimi

MADDE 40 - (1) Genel Müdürlük İHA Koordinatörü, hava aracı koordinatörü ve idare temsilcisi, mesleki yeterlilik ile ormancılık ve havacılık tecrübesi dikkate alınarak Genel Müdürlük personeli arasından görevlendirilir. Seçimde; Genel Müdürlük bünyesindeki hizmet süresi, yangın söndürme faaliyetlerindeki saha tecrübesi, ormancılık alanında alınan eğitim ve sertifikalar, iletişim, koordinasyon ve karar verme yeterliliği, yabancı dil bilgisi ile sağlık ve fiziksel uygunluk esas alınır.

(2) Seçilen personel, göreve başlamadan önce görevlendirileceği koordinatörlük veya idare temsilciliği eğitimini tamamlar.

(3) Bu personel, görev sezonunda nöbet esasıyla çalışır. Görevlendirme süresi sezon başında belirlenir.

(4) Seçim ölçütlerinin değerlendirme yöntemi, eğitim müfredatı ve görev rotasyonuna ilişkin esaslar Uçuş Eğitim Talimatında düzenlenir.

Eğitim ve sertifikasyon

MADDE 41 - (1) Genel Müdürlüğün havacılık faaliyetlerinde görev alan personele, görevlerinin gerektirdiği oryantasyon, görev başı, dönemsel, tazeleme, fark, göreve hazırlık ve tip/sınıf intibak eğitimleri ile yeterlilik kontrolleri uygulanır. Pilotların dönemsel eğitimlerinin ilgili hava aracı tipi için onaylı simülatörlerde yapılması esastır; hava aracının eğitim imkânları çerçevesinde ilgili hava aracında da yapılabilir. Yangın söndürme yeterliliği bulunmayan pilot ve uçuş teknisyenlerine ilk görevlendirme öncesinde başlangıç eğitimi, bu yeterliliği bulunanlara ise her yıl riskli dönem öncesinde göreve hazırlık eğitimi verilir.

(2) Pilotlar ve uçuş teknisyenleri dâhil havacılık faaliyetlerinde görev alan bütün personelin eğitim ihtiyaçları; göreve başlama, görev veya hava aracı tipi değişikliği, görevlerin niteliği, personelin deneyimi, kontrol ve değerlendirme sonuçları ile göreve hazırlık ihtiyaçları dikkate alınarak Havacılık Dairesi Başkanlığınca belirlenir. Eğitim ve değerlendirmeler personelin görevine uygun programlanır. Eğitim türlerinin tip ve göreve göre kapsamı, süreleri ve uygulanma aralıkları, tazeleme ve göreve dönüş şartları, uçuş periyodunun kapsamı, son uçuş deneyiminin yeniden kazanılmasına yönelik eğitim ve kontrol uçuşları ile belgelendirme usulleri, bu maddede belirlenen esas ve sınırlar çerçevesinde Uçuş Eğitim Talimatında düzenlenir.

(3) Genel Müdürlük bünyesindeki eğitimler, Havacılık Dairesi Başkanlığınca veya yetkilendirilmiş eğitim kurum ve kuruluşlarınca verilir. Tipe özgü eğitimler öncelikle üreticiden, üreticinin yetkilendirdiği kuruluştan veya yetkili otoritece kabul edilen eğitim kuruluşundan alınır. Genel Müdürlük, ilgili tip için gerekli eğitici, ders malzemesi, simülatör veya uygulama altyapısı ile yetkin personele sahip olması hâlinde bu eğitimleri verebilir. Eğitimlerin teknik kapsamı ve yeterlilik ölçütleri Havacılık Dairesi Başkanlığınca belirlenir. Genel Müdürlükçe verilen eğitim programları, Dış İlişkiler, Eğitim ve Araştırma Dairesi Başkanlığının koordinasyonunda Havacılık Dairesi Başkanlığınca Genel Müdürlük bilişim sistemine işlenir. Eğitim, kontrol ve sertifikasyon takibi ile katılım, başarı ve belge geçerlilik kayıtlarının muhafazası Havacılık Dairesi Başkanlığının sorumluluğundadır.

(4) Kiralık hava araçlarında görev yapan yüklenici ve işletici personelinin eğitim, yeterlilik kontrolü ve sertifikasyon işlemlerinin, hava aracının statüsüne göre uygulanacak kurallar çerçevesinde yerine getirilmesinden işletici sorumludur.

(5) Envanter hava araçlarında pilotların görevlendirilmesine esas kurum içi yeterlilik kontrolleri, uygulanacak kurallarda daha kısa süre öngörülmedikçe en geç bir yıl arayla yapılır. Kontroller, Havacılık Dairesi Başkanlığınca görevlendirilen ve ilgili tipte kontrol yapmaya yetkili kontrol pilotlarınca, ilgili hava aracında veya ilgili tip için onaylı simülatörün bulunduğu yetkili merkezlerde gerçekleştirilir. Kurum içi yeterliliğin geçerliliği, sürenin sona ermesinden önceki 45 gün içinde yapılan yeterlilik kontrolünün başarıyla tamamlanması üzerine temdit edilir. Süresi dolmuş yeterliliğin yenilenmesinde, Havacılık Dairesi Başkanlığınca ilave eğitim ihtiyacı değerlendirilir. Gerekli görülen eğitimler ve yeterlilik kontrolü başarıyla tamamlandıktan sonra yeterlilik yenilenir.

(6) Envanterdeki insanlı hava araçlarında görev uçuşu yapacak pilotların, görev üstlenecekleri hava aracı tipinde son 90 gün içinde en az bir periyot uçuş yapmış olması gerekir. İlgili tip için onaylı tam uçuş simülatöründe gerçekleştirilen aynı faaliyetler de bu şartın sağlanmasında kabul edilir. Bu şartı sağlamayan pilotlara, şart yeniden sağlanıncaya kadar görev uçuşu verilemez.

(7) Envanter hava araçlarında görev yapan pilotlar ve uçuş teknisyenleri, uçuş görevinden üç aydan fazla ayrı kalmaları hâlinde göreve dönüş eğitim ve kontrollerini tamamlamadan uçuşta görevlendirilemez. Ameliyat veya uçuş emniyetini etkileyebilecek sağlık değişikliği hâlinde, ayrı kalınan süreye bakılmaksızın gerekli sağlık değerlendirmesi tamamlanmadan uçuş görevi verilemez.

(8) Uçucu personelin hava aracı tipi, görev ve yetki bazındaki yetki çizelgeleri Havacılık Dairesi Başkanlığınca onaylanır ve güncel tutulur. Eğitim ve kontrol uçuşlarına ilişkin yetkilendirmeler de çizelgelerde gösterilir.

(9) Hizmet Taahhütnamesine ilişkin aşağıdaki esaslar uygulanır:

a) Genel Müdürlükte göreve başlayacak sözleşmeli personelden, Genel Müdürlükçe gideri karşılanacak eğitimlere bağlı hizmet yükümlülüklerinin genel esaslarını kapsayan Genel Hizmet Taahhütnamesi göreve başlamadan önce alınır. Görevdeki sözleşmeli personelin yeni eğitimlere katılımında da bu fıkra hükümleri uygulanır.

b) Taahhüt kapsamındaki her eğitim için hizmet yükümlülüğü, eğitimin başarıyla tamamlandığı tarihten itibaren beş yıldır. Her eğitim öncesinde eğitimin kapsamı, hizmet yükümlülüğünün süresi ve başlangıcının belirlenmesine ilişkin esaslar, eğitim giderlerinin kapsamı ve hesaplama yöntemi, hizmet edilen sürenin mahsubu ve yükümlülüğe aykırılığın sonuçları Genel Hizmet Taahhütnamesinin eki niteliğindeki Eğitim Taahhütnamesinde belirtilir ve bu belge personel tarafından imzalanır. Eğitim tamamlandıktan sonra hizmet yükümlülüğünün başlangıç ve bitiş tarihleri ile kesinleşen eğitim giderleri personele yazılı olarak bildirilir.

c) Hizmet yükümlülüğü tamamlanmadan personelin kendi isteğiyle görevinden ayrılması, sözleşmesini yenilememesi veya kusurlu davranışı nedeniyle sözleşmesinin Genel Müdürlükçe feshedilmesi ya da yenilenmemesi hâlinde eğitim giderleri geri alınır. Geri ödeme hesabında, Genel Müdürlükçe fiilen karşılanan ve belgelendirilen eğitim giderleri esas alınır. Her eğitimin hizmet yükümlülüğü ve geri ödeme tutarı ayrı hesaplanır. İlgili eğitim için hizmet edilen süre mahsup edilir ve yalnızca beş yıllık hizmet yükümlülüğünün tamamlanmamış kısmına karşılık gelen gider tutarı geri ödeme hesabına alınır.

ç) Personelin sağlık sorunu nedeniyle görevini sürdüremeyerek ayrılmak zorunda kalması, vefatı veya engelli hâle gelmesi durumunda, bu fıkra kapsamındaki hizmet ve geri ödeme yükümlülükleri uygulanmaz. Genel Müdürlüğün personelin kusuru dışında bir nedenle sözleşmeyi sona erdirmesi veya yenilememesi hâlinde eğitim giderlerinin geri ödenmesi aranmaz.

d) Hizmet alımı kapsamında çalışan yüklenici personeli hakkında ihale dokümanı ve sözleşme hükümleri uygulanır.

e) Genel Hizmet Taahhütnamesi, bu Yönergenin Ek-B'sinde yer alan forma uygun olarak düzenlenir. Genel Hizmet Taahhütnamesinin eki niteliğindeki Eğitim Taahhütnamesinin şekli ve içeriği, bildirim ve imza işlemleri, eğitim giderlerinin hesaplanması, hizmet edilen sürenin mahsubu ve geri ödeme tutarının belirlenmesine ilişkin usuller Uçuş Eğitim Talimatında düzenlenir.

Uçuş, görev ve dinlenme süreleri

MADDE 42 - (1) Bu maddede belirlenen günlük uçuş ve görev süresi sınırları gündüz uçuşları için uygulanır. Gece uçuşları ile gündüz ve gece uçuşlarının aynı görev döneminde birlikte yürütüldüğü hâllere ilişkin süre sınırları Uçuş İşletme Talimatında ayrıca düzenlenir.

(2) Yangın söndürme görevlerinde kullanılan hava araçlarında pilotların günlük toplam uçuş süresi sınırı sekiz saat, görev süresi sınırı on dört saattir. Uçuş görev ekibinin planlanmasında, gün batımından on dört saat önce göreve hazır bulunması esas alınır. Görev başlangıç saatleri, bu esas ve yangın risk durumu gözetilerek ilgili orman bölge müdürlüğünce belirlenir. Görevin devamı gerektiğinde, süre sınırına ulaşan veya yorgunluğu nedeniyle göreve emniyetli şekilde devam edemeyen pilotun yerine, gerekli dinlenmesini tamamlamış ve göreve uygun pilot görevlendirilerek hizmetin devamlılığı sağlanır.

(3) Envanterdeki söndürme dışı insanlı hava araçlarında pilotların günlük toplam uçuş süresi sınırı on saattir. Uçuş görevinin devamının gerekli olması hâlinde bu süre, Uçuş İşletme Talimatında belirlenen şartlar çerçevesinde iki saate kadar uzatılabilir. Uzatma, uçuş süresi uzatılacak her pilotun kendi yorgunluk durumunu uçuş emniyeti yönünden değerlendirerek uçuşa emniyetli şekilde devam edebileceğine karar vermesine bağlıdır. Uzatma gerekçesi, pilotların değerlendirmeleri ve kullanılan ek uçuş süresi uçuş sonu kayıtlarında belirtilir. Bu uzatma, görev ve dinlenme süresi sınırlarını değiştirmez.

(4) Hava aracının temin şekline ve görev türüne bakılmaksızın, günlük toplam sekiz saat ve üzerinde uçuş yapan pilotlara, görev süresinin bitiminden itibaren kesintisiz en az on saatlik dinlenme süresi tamamlanmadan yeniden görev verilemez. Pilotun dinlenme ihtiyacı, hava aracının ertesi gün göreve hazır bulundurulma yükümlülüğünü ortadan kaldırmaz. İdarece aksi belirlenmedikçe, ertesi gün için belirlenen göreve hazır bulunma saati korunur. Hava aracı, bu saatte gerekli sayı ve nitelikte, dinlenmesini tamamlamış ve göreve elverişli pilotla hazır bulundurulur.

(5) Bu maddede belirlenen süre sınırları ve uzatma şartları çerçevesinde, envanter hava aracı pilotlarının hava aracı tipi ve görev türüne göre günlük, altı ardışık günlük ve yıllık uçuş ve görev süresi sınırları Uçuş İşletme Talimatında belirlenir. Planlamada pilot yorgunluğu ve yangın söndürme faaliyetlerinin devamlılığı gözetilir.

(6) Türk tescilli kiralık hava araçlarının dönemsel devlet hava aracı statüsünde yürüttüğü operasyonlarda yapılan uçuşlar, pilotların yıllık uçuş süresi hesabına dâhil edilir. Pilotların tabi oldukları mevzuattaki yıllık uçuş süresi sınırları aşılamaz.

(7) Yabancı tescilli kiralık hava araçlarında tescil devleti ile işleticinin bağlı bulunduğu havacılık otoritesinin zorunlu süre sınırlamaları; diğer kamu kurum ve kuruluşlarınca tahsis edilen hava araçlarında ilgili kurumun süre düzenlemeleri uygulanır. Bu maddede belirlenen süreler ile tabi olunan mevzuat veya ilgili kurum düzenlemelerinde belirlenen sürelerin farklı olması hâlinde, belgelendirilmiş olması kaydıyla daha kısıtlayıcı uçuş ve görev süresi sınırları ile daha uzun dinlenme süreleri uygulanır.

(8) İHA pilotunun uçuş süresi, İHA'nın havada bulunduğu ve pilotun sevk ve idare sorumluluğunu taşıdığı süre olarak hesaplanır. İHA pilotlarının günlük ve periyodik uçuş, görev ve dinlenme süresi sınırları ile operasyona özgü daha kısıtlayıcı süre, ara dinlenmesi ve görev devri esasları İnsansız Hava Aracı Operasyon Talimatında düzenlenir.

(9) Uçuş ve görev süreleri ile görev başlangıç ve bitiş saatleri; envanter hava araçlarında Havacılık Dairesi Başkanlığınca, kiralık hava araçlarında işletici tarafından idare temsilcisinin

nezaretinde, tahsisli hava araçlarında ilgili kurum tarafından takip edilir ve kayıt altına alınır. Hizmetin devamlılığı ve belirlenen saatlerde göreve hazır bulunuş için gerekli pilot planlaması ve değişimi; envanter hava araçlarında Havacılık Dairesi Başkanlığı, kiralık hava araçlarında işletici, tahsisli hava araçlarında ilgili kurum tarafından sağlanır. Kiralık hava araçlarında yeterli pilot kapasitesinin sağlanmasından yüklenici de sözleşme kapsamında sorumludur. Hizmet veya hazır bulundurma yükümlülüğü, pilotların bireysel süre sınırları aşılarak veya dinlenme süreleri kısaltılarak yerine getirilemez.

Personel performans takibi

MADDE 43- (1) Havacılık faaliyetlerinde görev alan personelin performansı; hizmet kalitesinin geliştirilmesi, uçuş emniyetinin korunması ve eğitim ihtiyaçlarının belirlenmesi amacıyla Havacılık Dairesi Başkanlığının sorumluluğunda, kalite ve emniyet yöneticisinin koordinasyonunda izlenir ve değerlendirilir.

(2) İlgili birim amirleri ile eğitim ve kontrol görevlileri, kendi görev alanlarında tespit ettikleri eksiklikleri dayanak bilgi ve kayıtlarla kalite ve emniyet yöneticisine bildirir. Kalite ve emniyet yöneticisi, görev, eğitim ve kontrol sonuçlarını inceler; gerekli gördüğü hususlarda ilgili birimden yetkili eğitici veya kontrol personelince değerlendirme yapılmasını ister.

(3) Değerlendirmede personelin görevine uygun ölçütler kullanılır. Görev uygulamaları, uçuş emniyetine uyum, eğitimlere katılım ile eğitim ve kontrol sonuçları birlikte değerlendirilir. Uçuş saati, sorti sayısı, atılan su miktarı ve etkinliğine ilişkin veriler; hava aracının özellikleri, görev ve çevre koşulları dikkate alınarak kullanılır.

(4) İzleme görev süresince sürdürülür. Sonuçlar, göreve hazırlık eğitimleri ve yeterlilik kontrolleri sonrasında ve ormanlar için riskli dönem sonunda değerlendirilir. Ara değerlendirmeler, kalite ve emniyet yöneticisinin ilgili birimlerle hazırladığı ve Havacılık Dairesi Başkanlığınca onaylanan takvime göre yürütülür. Uçuş emniyetini veya göreve uygunluğu etkileyen bulgular, takvim beklenmeden değerlendirilir.

(5) Genel Müdürlük personelinin eğitimle giderilebilecek eksiklikleri için eğitimden sorumlu birim, gerekli ilave eğitimi planlar ve uygulanmasını sağlar. Eğitim sonrasında eksikliğin giderilip giderilmediği yetkili eğitici veya kontrol personelince değerlendirilir. İlgili birim amiri, değerlendirme sonuçlarını ve alınacak tedbirleri personele bildirir. Uçucu personelin ilave eğitim, tekrar kontrol veya değerlendirme ve Kurula sevk işlemlerinde bu Yönergenin 44 üncü maddesi uygulanır.

(6) Kiralık hava araçlarında görevli personelin eğitim ve yeterlilik işlemleri işleticinin; rezerv hava araçlarında ise ilgili kurumun sorumluluğunda yürütülür. Kalite ve emniyet yöneticisi, gerekli bilgi ve işlemleri sözleşme veya protokol hükümleri çerçevesinde bu sorumlulardan ister ve sonuçlarını takip eder.

(7) Kalite ve emniyet yöneticisi, değerlendirme sonuçları ile eğitim ve diğer tedbirlerin tamamlanma durumunu ilgili kayıtlar üzerinden takip eder; geciken, giderilemeyen veya karar gerektiren hususları Havacılık Dairesi Başkanlığına bildirir. Sistemden kaynaklanan bulguları ilgili kalite veya emniyet sürecine aktarır. Performans değerlendirme ölçütleri ve kayıt usullerinin görev performansına yönelik olanları Uçuş İşletme Talimatında, eğitime yönelik olanları Uçuş Eğitim Talimatında düzenlenir.

Uçucu Personel Yeterlilik Değerlendirme Kurulu

MADDE 44 - (1) Uçucu personelin mesleki yeterliliklerini ve Genel Müdürlüğün havacılık faaliyetlerinde görevlendirilme durumlarını değerlendirmek üzere Uçucu Personel Yeterlilik

Değerlendirme Kurulu oluşturulur. Kurul, Genel Müdür Yardımcısı başkanlığında tek sayıda üyeden oluşur. Üyeler; uçuş işletme, uçuş eğitimi, uçuş emniyeti, hava aracı bakımı, İHA operasyonları ve personel yönetimi alanlarında bilgi ve tecrübe sahibi personel arasından Genel Müdürlük makam oluruyla belirlenir. Kurulda ilgili hava aracı sınıfında deneyimli en az bir pilot bulunur. Üyelerden en az biri, değerlendirilen personelin görev alanında bilgi ve tecrübe sahibi olur.

(2) Göreve devam sırasında yapılan yeterlilik kontrolü veya mesleki yeterlilik değerlendirmesinde ilk kez başarısız olan uçucu personele, görevine uygun ilave eğitim verilir ve bir defa tekrar kontrol veya değerlendirme yapılır.

(3) Aşağıdaki hâllerde uçucu personel, Havacılık Dairesi Başkanlığınca Kurula sevk edilir:

a) Görevine uygulanabilir havacılık kurallarına veya el kitabı ve talimat hükümlerine aykırılığının belgelenmesi ve bu aykırılığın uçuş emniyeti veya görevlendirmeye esas yeterlilik bakımından değerlendirilmesinin gerekmesi.

b) İlk görevlendirmeye veya yeni bir hava aracı tipinde görevlendirmeye esas eğitimlerin değerlendirmesinde başarısız olması.

c) İkinci fıkrada belirtilen ilave eğitim sonrasında yapılan tekrar yeterlilik kontrolünde veya mesleki yeterlilik değerlendirmesinde de başarısız olması.

ç) Performans raporları veya görevine ilişkin kontrol ve denetimler sonucunda mesleki yeterlilik standartlarını koruyamadığının belgelenmesi.

d) Uçuş ve Yer Emniyet Kurulunca yapılacak ön sınıflandırmada hadisenin ciddi olay ve kaza olarak nitelendirilmesi veya personelin sevkinin gerekçeli olarak teklif edilmesi.

(4) Kurula sevk edilen uçucu personele, Kurul kararına kadar sevk sebebinden etkilenen tip, görev veya yetki kapsamında görev verilmez. Ancak yalnızca üçüncü fıkranın (a) bendi uyarınca yapılan sevklerde bu tedbir, ihlalin niteliğine göre Havacılık Dairesi Başkanlığınca gerekçeli olarak uygulanabilir. Tedbirin kapsamı yazılı olarak belirlenir ve ilgiliye bildirilir.

(5) Kurul, değerlendirme sonucunda aşağıdaki kararlardan birini veya birbiriyle uyumlu birkaçını verir:

a) Göreve devam edilmesi veya yeniden görevlendirme yapılması.

b) Görevine uygun ilave eğitime, yeterlilik kontrolüne veya mesleki yeterlilik değerlendirmesine tabi tutulması.

c) Kurulca belirlenecek süre boyunca kendi görev alanında yetkili eğitici gözetiminde görev yapması.

ç) Yetki çizelgesindeki görev veya yetkilerin bir kısmının geçici olarak kısıtlanması.

d) Genel Müdürlüğün havacılık faaliyetlerinde kendi görev alanında sürekli olarak görevlendirilmemesi.

(6) Kararlar gerekçeli olarak yazılır. Kararlar, bu Yönergenin 62 nci maddesinde belirtilen usule göre uçucu personele tebliğ edilir. Havacılık Dairesi Başkanlığı kararları uygular. Görev ve yetki durumunu etkileyen kararlar yetki çizelgesine işlenir; kısıtlama ve görevlendirmeme kararları, çizelgenin güncellenmesi beklenmeden uygulanır. Hizmet alımı kapsamında görev yapan uçucu personele ilişkin kararlar yükleniciye bildirilir. Sürekli görevlendirmeme kararları, ilgili mevzuat ve sözleşme işlemleri için Personel Dairesi Başkanlığına da gönderilir.

(7) Eğitim, kontrol, değerlendirme ve gözetim altında görev yapma şartlarının yerine getirildiği, Havacılık Dairesi Başkanlığınca belge ve kayıtlar üzerinden doğrulanır. Kurulca

getirilen kısmi görev veya yetki kısıtlamasının kaldırılmasına, bu doğrulama üzerine Kurul karar verir.

(8) Sistem kaynaklı bulgular, bu Yönergede düzenlenen ortak düzeltici ve önleyici faaliyet sürecinde ele alınır. İlk başarısızlık sonrasındaki ilave eğitim ve tekrar kontrol veya değerlendirmenin uygulama esasları Uçuş Eğitim Talimatı ve İnsansız Hava Aracı Operasyon Talimatında belirlenir. Kurulun toplantı ve karar usulü, süreler, sekretarya hizmetleri, değerlendirme belgeleri ve kararların uygulanmasına ilişkin ayrıntılar Uçuş İşletme Talimatında düzenlenir.

Emniyet yönetimi ve iş sağlığı ve güvenliği

MADDE 45 - (1) Genel Müdürlük, sorumluluğundaki havacılık faaliyetlerinde tehlikeleri belirlemek, riskleri azaltmak ve alınan tedbirlerin etkinliğini izlemek amacıyla Emniyet Yönetim Sistemini uygular. Havacılık Dairesi Başkanlığı, bu çalışmaların ilgili merkez ve taşra birimleriyle birlikte yürütülmesini koordine eder.

(2) Kiralık hava araçlarında işleticinin, diğer kamu kurum ve kuruluşlarınca tahsis edilen hava araçlarında ise ilgili kurumun tabi olduğu mevzuata göre yürüttüğü emniyet yönetimi esas alınır. Havacılık Dairesi Başkanlığı, Genel Müdürlüğün görev alanına ilişkin emniyet konularında bu işleticiler ve kurumlarla koordinasyonu sağlar.

(3) Genel Müdürlük, Havacılık Dairesi Başkanlığına bağlı olarak görev yapmak üzere bünyesindeki personel arasından bir kalite ve emniyet yöneticisi görevlendirir. Bu yönetici, dairenin birim kalite sorumlusu görevini de yürütür. Genel Müdürlüğün havacılık faaliyetlerine ilişkin emniyet yönetimi çalışmalarını yürütür; envanter filonun emniyet uygulamalarını takip eder. Kiralık hava araçlarında işleticinin emniyet yönetiminden sorumlu personeliyle, rezerv hava araçlarında ise ilgili kurumun görevlileriyle koordinasyonu sağlar.

(4) Genel Müdürlüğün 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu kapsamındaki işyerlerinde, havacılık faaliyetlerine ilişkin iş güvenliği uzmanlığı hizmetleri, bağlı olduğu birime bakılmaksızın Genel Müdürlükçe ilgili işyeri için görevlendirilen iş güvenliği uzmanı tarafından yürütülür. Uzman, görev alanındaki eksiklikleri ve alınması gereken tedbirleri Genel Müdüre veya işveren vekili olarak yetkilendirdiği makama yazılı olarak bildirir.

(5) Dördüncü fıkra kapsamındaki işyerlerinde, iş sağlığı ve güvenliği yönünden risk değerlendirmesi, İş Sağlığı ve Güvenliği Risk Değerlendirmesi Yönetmeliğine göre aşağıdaki esaslarla yürütülür:

a) Genel Müdürlük makamı veya işveren vekili olarak yetkilendirdiği makam, Yönetmeliğin 6 ncı maddesine uygun risk değerlendirmesi ekibini oluşturur. Havacılık Dairesi Başkanlığının kalite ve emniyet yöneticisi, ilgili işyerindeki havacılık faaliyetleri, tehlike kaynakları ve riskler konusunda bilgi sahibi çalışan sıfatıyla bu ekipte görevlendirilebilir.

b) Ekip, risk değerlendirmesini Yönetmeliğe göre yapar, belgelendirir ve yeniler. Ekibi oluşturan makam, belirlenen tedbirlerin ilgili birimler ve personel tarafından planlanan sürelerde uygulanmasını sağlar.

(6) Kalite ve emniyet yöneticisi, iş güvenliği uzmanıyla koordineli olarak, risk değerlendirmesi sonuçları ve uzmanın bildirimleri doğrultusunda havacılık birimlerine verilen işlerin yapılıp yapılmadığını ilgili birimlerden aldığı bilgi ve kayıtlar üzerinden düzenli olarak takip eder. Gecikmeleri ve aksaklıkları ilgili birim amirine, ekibi oluşturan makama ve iş güvenliği uzmanına bildirir.

(7) Bu madde kapsamındaki koordinasyon ve uygulama takibi, işverenin ve iş sağlığı ve güvenliği görevlilerinin mevzuattan doğan yükümlülüklerini değiştirmez. İş güvenliği uzmanının mesleki bağımsızlığı ve doğrudan bildirim görevleri, uçuş ve bakım emniyetine ilişkin teknik görev ve yetkiler ile ilgili mevzuatın kapsam ve istisna hükümleri saklıdır.

Kalite ve mevzuata uygunluk izleme

MADDE 46 - (1) Havacılık Dairesi Başkanlığının kalite yönetimi çalışmaları, yürürlükteki Orman Genel Müdürlüğü Kalite Yönetim Sistemi Yönergesine göre kalite ve emniyet yöneticisi tarafından yürütülür. Yönetici, dairenin birim kalite sorumlusu olarak Strateji Geliştirme Dairesi Başkanlığıyla koordinasyon kurar ve kurumsal kalite çalışmalarına katılır. Dokümanların güncelliğini ve kalite kararlarının uygulanmasını takip eder.

(2) Kalite ve emniyet yöneticisi, havacılık faaliyetlerinin uygulanabilir mevzuat ve standartlara, sözleşme hükümlerine ve belirlenen usullere uygunluğunu görev ve yetkileri kapsamında kontrol eder. Kontrol sonuçlarını kayda alır ve Havacılık Dairesi Başkanlığına bildirir. Tespit ettiği uygunsuzluklara ilişkin düzeltici ve önleyici faaliyetleri bu Yönergenin 51 inci maddesine göre takip eder.

(3) Havacılık Dairesi Başkanlığı, kalite ve emniyet yöneticisinin gerekli kalite yönetimi ve uygunluk kontrolü eğitimlerini almasını Strateji Geliştirme Dairesi Başkanlığıyla koordineli olarak sağlar. Yöneticinin doğrudan yürüttüğü faaliyetlerin uygunluk kontrolleri, bu faaliyetlerin icrasında görev almayan yetkin personel tarafından yapılır. Kurumsal kalite iç tetkikleri, Kalite Yönetim Sistemi Yönergesindeki görevlendirme usullerine göre yürütülür.

(4) Bu madde kapsamındaki kontroller, yetkili denetim birimlerinin denetimleri ile uçuş ve bakım alanındaki teknik kontrol ve onayların yerine geçmez.

Uçuş ve Yer Emniyet Kurulu

MADDE 47 - (1) Havacılık faaliyetlerinde uçuş ve yer emniyetini ihlal eden veya tehlikeye düşüren durum ve uygulamalar ile olay, ciddi olay ve kazaları teknik ve operasyonel emniyet yönünden değerlendirmek üzere Uçuş ve Yer Emniyet Kurulu oluşturulur. Kurul, Havacılık Dairesi Başkanının başkanlığında; kalite ve emniyet yöneticisi, ilgili birim amirleri ve ilgili hava aracı tipinde tecrübeli uçuş ve teknik personelden oluşur. Gerektiğinde uzman görüşü alınır. İncelemeye konu durum veya olaya doğrudan karışan veya tarafsızlığını etkileyen bir durumu bulunan personel Kurul üyesi olarak görevlendirilemez. Kiralık hava araçlarına ilişkin emniyet değerlendirmeleri bu Kurulun kapsamı dışındadır.

(2) Kurulun görevleri şunlardır:

a) Hava aracı olaylarının kurum içi ön sınıflandırmasını Sivil Hava Aracı Kaza veya Ciddi Olaylarını Araştırma ve İnceleme Yönetmeliğine göre yapmak.

b) Emniyet ihlalleri, tehlikeler ve hava aracı olaylarına ilişkin bilgi, belge ve kayıtları inceleyerek emniyet bulgularını değerlendirmek.

c) Personel, hava aracı, bakım, işletme usulleri ve kullanılan sahalar bakımından gerekli emniyet tedbirlerini ve düzeltici faaliyetleri belirlemek.

ç) Uçucu personelin mesleki yeterliliğinin ayrıca değerlendirilmesini gerektiren bulgular bulunması hâlinde, personelin Uçucu Personel Yeterlilik Değerlendirme Kuruluna sevkini gerekçeli olarak teklif etmek.

d) İdari, mali, disiplin veya sözleşmesel işlem gerektirebilecek bulguların yetkili makama gönderilmesini teklif etmek.

e) Uçucu personelin statü değişiklik tekliflerini karara bağlamak.

(3) Kurulun değerlendirmesi teknik ve operasyonel emniyetle sınırlıdır; yetkili inceleme ve soruşturma makamlarının işlemlerinin yerine geçmez. Yetkili inceleme makamınca farklı bir sınıflandırma yapılması hâlinde bu sınıflandırma esas alınır. Zorunlu bildirimler ve acil tedbirler için Kurulun toplanması veya raporunu tamamlaması beklenmez.

(4) Kurul toplantılarının hazırlığı ve sekretarya hizmetleri ile alınan kararların uygulama takibi kalite ve emniyet yöneticisi tarafından yürütülür. Kurulun toplantı ve karar usulü, sekretarya hizmetleri, inceleme, raporlama ve faaliyetlerin takibine ilişkin usuller Uçuş Emniyet Talimatında düzenlenir.

İş yeri ve hava aracı acil durum eylem planları

MADDE 48 - (1) Genel Müdürlük makamı veya işveren vekili olarak yetkilendirdiği makam, havacılık faaliyetlerinin yürütüldüğü ve 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu kapsamındaki işyerleri için, İşyerlerinde Acil Durumlar Hakkında Yönetmeliğe göre iş yeri acil durum eylem planlarının hazırlanmasını sağlar. Planları onaylar; uygulanmasını, Yönetmeliğe göre yenilenmesini ve her işyerinde en geç yılda bir tatbikat yapılmasını sağlar.

(2) Genel Müdürlüğün ülke genelindeki havacılık faaliyetlerinde meydana gelebilecek hava aracı kazası, ciddi olay ve acil müdahale gerektiren diğer olaylarda yapılacak işlemler, bu Yönerge kapsamında hazırlanan hava aracı acil durum eylem planı ile belirlenir. Bu plana ilişkin esaslar şunlardır:

a) Havacılık Dairesi Başkanlığı, planı hava araçlarının konuşlu olduğu veya konuşlandırılmasının planlandığı bölgelerdeki Orman Bölge Müdürlüklerinin katılımıyla hazırlar ve Genel Müdürün veya bu konuda yetkilendirdiği makamın onayına sunar. Planda olay türlerine göre yapılacak işlemler, görevli birimler ve personel, irtibat bilgileri, haberleşme düzeni, tıbbi destek ve arama-kurtarma desteğinin teminine ilişkin görevler belirlenir.

b) Havacılık Dairesi Başkanlığı, onaylı planı ve güncellemelerini görevli birimlere gönderir. İlgili Orman Bölge Müdürlükleri, planı Yangın Koordinasyon Merkezlerinde ve sorumluluk alanlarındaki konuş yerlerinde bulundurur; görevli personele tebliğ eder ve yerel irtibat bilgilerini güncel tutar.

c) Havacılık Dairesi Başkanlığı, Genel Müdür veya bu konuda yetkilendirdiği makam tarafından belirlenen aralıklarla, görevli orman bölge müdürlükleriyle birlikte tatbikat yapılmasını sağlar. Görevli birimler, tatbikat ve gerçek olay sonuçlarını Havacılık Dairesi Başkanlığına bildirir. Plan, bildirilen sonuçlar ve konuşlanma değişiklikleri dikkate alınarak aynı Başkanlıkça güncellenir.

ç) Planda görev verilen birimler ve personel, olayın öğrenilmesi üzerine görev alanlarındaki işlemleri derhâl başlatır. Olay yerinden sorumlu Orman Bölge Müdürlüğü, Genel Müdürlüğün sahadaki müdahale ve destek görevlerini; Havacılık Dairesi Başkanlığı ise merkez birimleri ve yetkili makamlarla koordinasyonu yürütür. İşleticinin ve yetkili müdahale, inceleme ve soruşturma makamlarının görev ve yetkileri saklıdır.

d) Havacılık Dairesi Başkanlığı, olay yerinden sorumlu Orman Bölge Müdürlüğünden ve ilgili birimlerden aldığı bilgilerle ilk bilgilendirme notunu gecikmeksizin hazırlar ve Genel Müdüre sunar. Notta olayın zamanı ve yeri, hava aracı ve etkilenen kişilerin durumu, bilinen oluş şekli, alınan tedbirler, yapılan bildirimler ve destek ihtiyacı belirtilir. Doğrulanmamış hususlar açıkça ayrılır; önemli gelişmeler üzerine not güncellenir.

e) Havacılık Dairesi Başkanlığı, yetkili makamların görevleri saklı kalmak üzere, olaydan etkilenen kişilerin yakınlarının ilgili Orman Bölge Müdürlüğünce bilgilendirilmesini koordine

eder. Kiralık veya tahsisli hava araçlarında işletici veya ilgili kurumla koordinasyon kurar. Doğruladığı bilgilere dayanan basın ve kamuoyu açıklamaları, Genel Müdürlük Basın ve Halkla İlişkiler Müdürlüğü aracılığıyla yapılır. Bilgilendirmede kişisel verilerin korunmasına ve inceleme ve soruşturma gizliliğine ilişkin hükümlere uyulur.

Hava aracı olayı, ciddi olay ve kaza bildirimi

MADDE 49 - (1) Havacılık faaliyetleri sırasında meydana gelen hava aracı olayı, ciddi olay ve kazalar; oluş zamanı, yeri, etkilenen kişi ve hava aracı, olayın bilinen şartları ile ilk sonuçları gösterilmek suretiyle kayıt altına alınır. İlk bildirim, Havacılık Dairesi Başkanlığı kalite ve emniyet yöneticisi tarafından belirlenen hava aracı olay bildirim formuyla tamamlanır, en geç 48 saat içerisinde Ulaşım Emniyeti İnceleme Merkezi Başkanlığına bildirilir. Formun henüz tamamlanmamış olması, yapılması gereken ilk bildirimi geciktirmez.

(2) Hava aracı olayı, ciddi olay ve kazalarda aşağıdaki bildirim usulü uygulanır:

a) Olay; sorumlu kaptan pilot, İHA pilotu, hava aracı koordinatörü, idare temsilcisi veya olayı öğrenen görevli personel tarafından derhâl Havacılık Dairesi Başkanlığına ve ilgili Yangın Koordinasyon Merkezine bildirilir. Can kaybı, yaralanma, yangın veya acil müdahale gerektiren diğer hâllerde ilgili Yangın Koordinasyon Merkezi tarafından 112 Acil Çağrı Merkezine derhâl bildirim yapılır.

b) Kaza veya ciddi olay ihtimali bulunan durumlar Ulaşım Emniyeti İnceleme Merkezi Başkanlığına gecikmeksizin bildirilir.

c) Olayın niteliği konusunda tereddüt bulunması, dış bildirimin ve delilleri koruyucu tedbirlerin geciktirilmesine gerekçe oluşturmaz.

ç) Uçuş ve Yer Emniyet Kurulunun görev alanına giren hava araçlarına ilişkin bildirimler, Kurulun ön sınıflandırmasına göre gerektiğinde güncellenir.

d) Kiralık hava araçlarında yüklenici ve işletici, ciddi olay veya kazayı derhâl Havacılık Dairesi Başkanlığına ve ilgili Yangın Koordinasyon Merkezine bildirir.

(3) Can kaybı, yaralanma, hastalanma veya engellilikle sonuçlanan hava aracı kazası ve ciddi olaylarında; görevlendirmeyi, görevin niteliğini ve olayın görevle bağlantısını gösteren belgeler olay tarihinden itibaren en geç on beş gün içinde derlenerek Personel Dairesi Başkanlığına gönderilir.

(4) Bildirim formları, bildirim süreleri ve kurum içi raporlama usulleri; uygulanabilir mevzuat ve yürürlükteki Hava Aracı Kaza/Ciddi Olay İnceleme Mutabakat Protokolü esas alınarak Havacılık Dairesi Başkanlığı Uçuş Emniyet Talimatında düzenlenir.

Hava aracı olayı, ciddi olay ve kaza yönetimi

MADDE 50 - (1) Havacılık faaliyetleri sırasında meydana gelen hava aracı olayı, ciddi olay ve kazalarda öncelik; can ve çevre güvenliğinin sağlanması, olay yerinin ve delillerin korunması, yeni bir emniyet riskinin önlenmesi ve zorunlu faaliyetlerin emniyetle sürdürülmesidir.

(2) Hava aracı olayı, ciddi olay veya kazaya doğrudan karışan pilotlar, olayın ilk sınıflandırması beklenmeksizin, tedbiren ve gecikmeksizin alkol muayenesi yapılmak üzere yetkili sağlık kuruluşuna olayın gerçekleştiği orman bölge müdürlüğünce resmî yazı ile sevk edilir. Kiralık hava araçlarında yüklenici, pilotların sağlık kuruluşuna ulaştırılmasını sağlar. Muayenenin yapılamaması veya pilotun muayeneyi kabul etmemesi hâli tutanak altına alınır. Kolluk birimleri ve adli makamlarca yürütülen işlemler saklıdır.

(3) Envanter hava araçları ile orman yangınlarıyla mücadele amacıyla kiralanan hava araçlarında meydana gelen kaza ve ciddi olayların araştırılması ve incelenmesi, hava aracının

tesciline bakılmaksızın, yürürlükteki Hava Aracı Kaza/Ciddi Olay İnceleme Mutabakat Protokolü çerçevesinde Ulaşım Emniyeti İnceleme Merkezi Başkanlığınca oluşturulan İnceleme Grubu tarafından yürütülür.

(4) Kaza veya ciddi olaya karışan hava aracına, kayıtlarına, parçalarına ve olay yerine yapılacak işlemler, yürürlükteki protokol ve yetkili inceleme makamlarının talimatlarına göre yürütülür. Genel Müdürlüğün görev ve yetkisi kapsamındaki ilk olay yeri koruma ve emniyet tedbirleri ilgili orman bölge müdürlüğünce alınır ve uygulanması koordine edilir. Bu tedbirler kolluk birimleri, adli makamlar ve yetkili inceleme makamlarının görev ve yetkilerini sınırlamaz. Can, çevre ve saha güvenliği için zorunlu müdahalelerin görüntü ve tutanakla kayıt altına alınması esastır.

(5) Kiralık hava araçlarında yüklenici ve işletici;

a) Olay yeri, enkaz ve delillerin yetkili makamların talimatları doğrultusunda korunmasına destek sağlar.

b) Uçuş kayıt cihazı verileri ile uçuş, bakım, sürekli uçuşa elverişlilik, personel, eğitim, görev ve dinlenme kayıtlarını değiştirmeden muhafaza eder.

c) İncelemeyi yürüten makamın talep ettiği bilgi, belge, kayıt, personel erişimi ve teknik desteği gecikmeksizin sağlar.

(6) İşleticinin yükleniciden farklı olması, yüklenicinin Genel Müdürlüğe karşı sözleşmesel sorumluluğunu ortadan kaldırmaz. İnceleme, analiz, test, kurtarma, taşıma ve benzeri giderlerden yüklenici tarafından karşılanacak olanlar ihale dokümanı ve sözleşmede açıkça belirlenir.

(7) Uçuş emniyetinin gerektirmesi hâlinde hava aracının veya ilgili personelin göreve devam durumu, Havacılık Dairesi Başkanlığınca gerekçeli ve yazılı olarak geçici olarak sınırlandırılabilir. Bu tedbir ilgiliye bildirilir, zorunluluk ve ölçülülük yönünden düzenli gözden geçirilir ve sebebi kalkınca derhâl sona erer. Uçucu personelin mesleki yeterliliğinin ayrıca değerlendirilmesi gereken hâllerde 44 üncü madde uygulanır.

(8) Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar, uygulanabilir mevzuat ve yürürlükteki Hava Aracı Kaza/Ciddi Olay İnceleme Mutabakat Protokolü esas alınarak Uçuş Emniyet Talimatında düzenlenir.

Düzeltici ve önleyici faaliyetler

MADDE 51- (1) Havacılık faaliyetlerinde tespit edilen ve tedbir alınmasını gerektiren bulgulara ilişkin düzeltici ve önleyici faaliyetler, ilgili mevzuattaki görev ve yetkiler korunarak Havacılık Dairesi Başkanlığının koordinasyonunda yürütülür.

(2) Kalite yönetim sistemine ilişkin bulgular için gerekli düzeltici ve önleyici faaliyetler, yürürlükteki Orman Genel Müdürlüğü Kalite Yönetim Sistemi Yönergesine göre başlatılır ve takip edilir. Havacılık Dairesi Başkanlığı, bu bulguları ve faaliyetlerin durumunu kalite ve emniyet yöneticisi aracılığıyla Strateji Geliştirme Dairesi Başkanlığına bildirir. İş sağlığı ve güvenliğine ilişkin bulguları ve faaliyetlerin durumunu ise ilgili birime ve bu Yönergenin 45 inci maddesinde belirtilen iş güvenliği uzmanına bildirir.

(3) Bulguları değerlendirmekle görevli birim, kurul, ekip veya personel, ilgili mevzuata göre bulguların nedenlerini ve alınacak tedbirleri belirler; uygulama sorumluları ve tamamlanma sürelerinin kayda geçirilmesini sağlar. İlgili birim amirleri, görev ve yetkileri kapsamındaki tedbirlerin belirlenen sürelerde uygulanmasını sağlar.

(4) Kalite ve emniyet yöneticisi, faaliyetlerin gerçekleşme durumunu ilgili birimlerden aldığı bilgi ve kayıtlar üzerinden takip eder; gecikmeleri ve aksaklıkları ilgili birim amirine ve

Havacılık Dairesi Başkanlığına bildirir. Tedbirlerin uygulanması ve etkinliği, konusuna göre yetkili birim, ekip veya personel tarafından doğrulanır. Bu doğrulama yapılmadan faaliyet tamamlanmış sayılmaz.

(5) Kalite ve iş sağlığı ve güvenliğini birlikte ilgilendiren bulgular, ilgili kayıtlar arasında bağlantı kurularak her iki süreçte takip edilir. Ayrı tutulması gereken kayıtlar ile gizlilik ve erişim kuralları korunur.

BEŞİNCİ BÖLÜM
İdari, Mali ve Hukuki Hususlar

Mali kaynaklar ve bütçe planlaması

MADDE 52 - (1) Genel Müdürlüğün havacılık faaliyetlerine ilişkin mali kaynaklar; özel bütçe ödenekleri, döner sermaye kaynakları ve ilgili mevzuat çerçevesinde sağlanan diğer kaynaklardan oluşur.

(2) Bütçe ihtiyacı; envanter hava araçlarının işletilmesi, hava aracı kiralanması ve rezerv hava gücünün temini ve kullanımına ilişkin giderler ile yakıt alımı ve yakıt tankeri kiralanması dâhil bu faaliyetler için gerekli mal ve hizmet alımları esas alınarak planlanır. Planlamada uçuş emniyeti, hizmet sürekliliği, yangın riskinin yüksek olduğu dönemlere hazırlık ve kamu kaynaklarının etkili, ekonomik ve verimli kullanılması gözetilir.

(3) Havacılık Dairesi Başkanlığı, kendi görev alanındaki bu ihtiyaçları kapsayan yıllık bütçe teklifini, onaylanan yıllık yangın hava gücü ihtiyacı ve diğer havacılık faaliyetlerini esas alarak hazırlar ve Genel Müdürlüğün bütçe teklifine dâhil edilmek üzere Strateji Geliştirme Dairesi Başkanlığına gönderir. Yıl içindeki ilave ödenek taleplerini de aynı daire başkanlığına iletir.

(4) Orman bölge müdürlükleri, bir sonraki yıla ait havacılık faaliyetlerine ilişkin özel bütçe ödenek taleplerini, Genel Müdürlüğün ilgili yıla ait özel bütçe uygulama talimatında belirlenen görev dağılımı ve usullere göre ilgili daire başkanlıklarına iletir. Yıl içindeki ilave ödenek talepleri de aynı usulle iletilir. Bu faaliyetlere ilişkin ödenek gönderme işlemleri, ilgili daire başkanlıklarınca aynı talimata uygun olarak yürütülür.

(5) Bütçe hazırlama, uygulama, mali izleme ve raporlama işlemleri; 5018 sayılı Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanunu, ilgili yılın Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu, ilgili bütçe mevzuatı ve Genel Müdürlüğün bütçe uygulama talimatlarına göre yürütülür.

Edinim maliyetinin yıllık dağıtımı ve sigortaya esas değer

MADDE 53 - (1) Hava aracının edinim bedeli, satın alma sözleşmesindeki lojistik destek paketi kalemlerinden ayrıştırılarak belirlenir. Ayrıştırmanın yapılamadığı hâllerde bu husus bakım maliyetinin hesabında dikkate alınır.

(2) Envanter hava araçlarının yıllık edinim maliyeti, edinim bedelinin helikopter ve uçaklarda otuz (30) yıla, insansız hava araçlarında on (10) yıla bölünmesiyle hesaplanır.

(3) Bu süreler yalnız maliyet hesabında kullanılır; hava aracının teknik hizmet ömrünü veya uçuşa elverişlilik süresini göstermez. Sürenin dolması, hava aracının kendiliğinden hizmet dışı bırakılmasını veya uçuşa elverişsiz sayılmasını gerektirmez. Bu hesaplama yöntemi, muhasebe ve vergi mevzuatındaki amortisman uygulamalarını etkilemez.

(4) Gövde sigortasına esas değer, hava aracının güncel rayiç (ikame) değeri üzerinden İdarece oluşturulan değer tespit komisyonunca belirlenir ve her yıl güncellenir. Değer tespit komisyonunun üyeleri Havacılık Dairesi Başkanlığınca belirlenir. Komisyonca yapılacak tespit, o yıla ait hesaplanan hava aracı edinim bedelinin üzerinde olamaz.

Saatlik uçuş maliyeti

MADDE 54 - (1) Yıllık toplam maliyet; personel, yıllık edinim, bakım, sigorta, yakıt ve altyapı maliyetlerinden oluşur. Yıllık edinim maliyeti dışındaki kalemler, ilgili yılda fiilen gerçekleşen ve belgelendirilen giderler üzerinden hesaplanır. Altyapı maliyetine ilişkin veriler ilgili daire başkanlığınca sağlanır. Kurum genel giderleri ayrıca maliyete eklenmez.

(2) Personel maliyetinde, ilgili hava aracı tipinde fiilen görev yapan kadrolu pilot ve uçuş teknisyenlerinin brüt maliyetleri esas alınır. Envanter hava araçlarında görev yapmak üzere hizmet alımıyla temin edilen uçuş görev ekibi için Genel Müdürlükçe karşılanan bedeller de başka bir maliyet kaleminde hesaba katılmamış olmak şartıyla bu maliyete dâhil edilir. Personel maliyetine esas tutarlar her yıl ocak ve temmuz aylarında güncellenir.

(3) Her yıl sonunda, ilgili yıla ait toplam maliyet ve fiilen gerçekleşen uçuş saati, hava aracı tipi bazında tespit edilir.

(4) Saatlik uçuş maliyetinin hava aracı tipi bazında, son 3 (üç) yılın maliyetleri toplamının aynı yıllardaki fiilî uçuş saatleri toplamına bölünmesiyle hesaplanması esastır. Verisi bulunan yıl sayısının üçten az olması hâlinde, mevcut yıllara ait maliyet ve uçuş saatleri esas alınır. Hesaplanan saatlik uçuş maliyetleri, izleyen yılın ocak ayında Orman Bilgi Sistemine işlenir.

(5) Saatlik uçuş maliyetleri; bütçe ve planlama çalışmalarında, mali analizlerde, kamu kurum ve kuruluşlarıyla yapılacak protokollerde, hasarat raporu hesabında ve alternatif hava araçlarının karşılaştırılmasında veri olarak kullanılır. İhale veya özel alımlarda yaklaşık maliyet ve fiyat araştırması, alımın tabi olduğu mevzuata göre ayrıca yapılır.

Genel Müdürlük mülkiyetindeki hava araçlarının kiraya verilmesi

MADDE 55 - (1) Genel Müdürlüğün mülkiyetindeki hava araçlarının gerçek kişiler ile özel hukuk tüzel kişilerine kiraya verilmesi asli kamu hizmetlerinin aksatılmamasına ve ilgili mevzuat ile 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu hükümlerine uyulmasına bağlıdır. Tahmin edilen kira bedeli, 2886 sayılı Kanuna göre ve işleme ilişkin toplam maliyet dikkate alınarak belirlenir; bu maliyetin altında olamaz.

(2) Hava aracının uçuş görev ekibi, bakım, yakıt, yer hizmetleri veya diğer operasyonel hizmetlerle birlikte kullandırılması havacılık hizmeti sunumu olarak değerlendirilir ve bu hizmetin sunulması ile gelirin kaydedilmesi ilgili mevzuat hükümlerine göre yapılır. Alınacak bedelin hesabında, saatlik uçuş maliyetine bu maliyete dâhil olmayan hizmete özgü ilave giderler ile vergi ve diğer yasal yükümlülükler eklenir.

Sigorta esasları

MADDE 56 - (1) Genel Müdürlüğün orman yangınlarıyla mücadele faaliyetlerinde kullandığı envanter ve kiralık hava araçları için üçüncü şahıs mali mesuliyet sigortası ile yolcu ve mürettebat mali mesuliyet sigortalarının görev süresince geçerli tutulması zorunludur.

(2) Genel Müdürlük envanterindeki hava araçlarının, kamu mali mevzuatı ve devlet hava araçlarına ilişkin özel hükümler çerçevesinde gövde sigortasının yaptırılması esastır. Sigorta, İdarece belirlenen güncel sigortaya esas değer üzerinden yaptırılır. Gövde sigortasının yaptırılmaması, mevzuatla zorunlu tutulmadığı hâllerde, gerekçeleriyle birlikte Genel Müdürün onayına tabidir. Bu onay diğer sigorta yükümlülüklerini ortadan kaldırmaz.

(3) Kiralık hava araçları için ihale dokümanında öngörülmesi hâlinde sigortaların tamamı veya bir kısmı İdarece yaptırılabilir.

(4) Kurumlar arası iş birliği protokolleriyle göreve çağrılan hava araçlarında sigorta yükümlülüklerinin taraflar arasındaki dağılımı protokolde belirlenir.

Nakdi tazminat, aylık bağlanması ve hak sahipliği

MADDE 57 - (1) Orman yangınlarının söndürülmesine yönelik havacılık faaliyetlerine katılarak bu faaliyetler sebebiyle vefat eden görevlilerin kanuni mirasçıları ile bu görev nedeniyle yaralanan, hastalanan veya engelli hâle gelen görevliler hakkında, Orman Yangınlarıyla Mücadele Çalışmaları Hakkında Yönetmeliğin 26 ncı maddesinin ikinci fıkrası uyarınca 2330 sayılı Kanun hükümleri uygulanır.

(2) Anayasa Mahkemesinin 24/9/2024 tarihli ve E:2024/15, K:2024/159 sayılı kararı uyarınca, havacılık faaliyetleri sebebiyle vefat, yaralanma, hastalanma veya engellilik hâllerinde Genel Müdürlükçe yapılan veya yapılması öngörülen ödemelerin hangi zarar kalemine karşılık geldiği, ödeme veya bildirim yazısında açıkça gösterilerek ilgililere bildirilir.

Hava aracı kiralama ve hizmet alımları

MADDE 58 - (1) Hava aracı kiralama ve hizmet alımlarında 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu, bu Kanuna göre yapılan ihaleler sonucunda düzenlenen sözleşmelerde ise 4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu hükümleri uygulanır. 4734 sayılı Kanunun 3 üncü maddesinin (b) bendi kapsamına giren alımlar ise Tarım ve Orman Bakanlığı Orman Genel Müdürlüğü Tarafından 4734 sayılı Kamu İhale Kanununun 3 üncü Maddesinin (b) Bendi Kapsamında Yapılacak Alımlara İlişkin Usul ve Esaslara göre yürütülür.

(2) Anılan Usul ve Esaslar kapsamındaki alımlarda;

a) Kiralama ihalelerinde, aynı kategoride bulunmakla birlikte orman yangınları söndürme faaliyetlerinde tecrübe edilmiş performans özellikleri nedeniyle işletme maliyetleri ve piyasa koşulları farklılaşan hava araçlarının değerlendirilmesinde fiyat dışı unsurlara bağlı fiyat avantajı uygulanabilir. Fiyat avantajı uygulanacak hava araçları ve oranları gerekçeleriyle birlikte ihale dokümanı hazırlanmadan önce Genel Müdürlük makam onayına sunulur.

b) İkili veya çok taraflı uluslararası anlaşmalar gereği veya yabancı ülkelerin resmî kurumlarından, anılan Usul ve Esaslarda öngörülen şartlarla doğrudan temin yoluyla hava aracı kiralanabilir. Bu alımlarda sözleşme yapılması zorunludur.

(3) İhale dokümanında ve sözleşmede, her hava aracı için günlük operasyonel hazır bulundurma süresi ve günlük azami uçuş ihtiyacı ile tarafların yükümlülükleri ve gider sorumlulukları açıkça belirtilir.

Yüklenici yükümlülükleri

MADDE 59 - (1) Yüklenici, işleticinin gerekli yetki, organizasyon ve işletme yeterliliğini sözleşme süresince sürdürmesinden sorumludur. Hava aracını, personeli ve gerekli desteği sözleşmede belirlenen sayı, nitelik ve sürede görev başında bulundurmakla yükümlüdür. Bu yükümlülük, günlük operasyonel hazır bulundurma süresi ile günlük azami uçuş ihtiyacını, pilotların bireysel uçuş ve görev limitleri aşılmadan karşılayacak sayıda personel bulundurulmasını da kapsar. İşleticinin yükleniciden farklı olması, yüklenicinin Genel Müdürlüğe karşı sözleşmeden doğan sorumluluğunu ortadan kaldırmaz.

(2) Yüklenici;

a) Personelin, hava aracının statüsüne ve bu Yönergenin personel hükümlerine göre gerekli belgelerinin operasyon süresince geçerli tutulmasından,

b) İşleticinin bu Yönergenin teknik işletme ve bakım hükümlerine uymasından; bakım faaliyetlerinin yetkilendirilmiş veya kabul edilen onaylı bakım kuruluşu ve yetkili personel eliyle, sürekli uçuşa elverişlilik ve sertifikalandırma işlemlerinin ise bu konuda yetkili kuruluş, personel veya makam tarafından yürütülmesinden,

c) İhale dokümanı ve sözleşmede kendisine bırakılan sigorta ve teminat yükümlülüklerinin yerine getirilmesinden,

sorumludur.

(3) Yüklenici, idare temsilcisinin görevini yürütebilmesi için faaliyetlere, kayıtlara ve belgelere erişim imkânı tanır. Emniyet olaylarını, operasyonel verileri, teknik uygunsuzlukları ve geçerliliğini kaybeden belge veya yetkileri gecikmeksizin Genel Müdürlüğe bildirir. Ciddi olay ve kaza incelemelerinde bu Yönergede öngörülen desteğin işletici tarafından eksiksiz ve süresinde verilmesinden sorumludur. Bu kapsamda ihale dokümanı ve sözleşmede kendisine bırakılan giderleri karşılar.

Gümrük ve uluslararası lojistik

MADDE 60 - (1) Yabancı tescilli hava araçları ile bunlara ait ekipman, yedek parça ve malzemelerin Türkiye Gümrük Bölgesine giriş ve çıkış işlemlerinde 27/10/1999 tarihli ve 4458 sayılı Gümrük Kanunu ile ilgili gümrük mevzuatı uygulanır.

(2) Yabancı tescilli hava araçlarının Türk hava sahasına girişi, konuşlanması ve uçuş izinleri yürürlükteki sivil havacılık mevzuatı çerçevesinde temin edilir.

(3) Uluslararası iş birliği çerçevesinde göreve gelen hava araçlarının intikal, konaklama, ikmal ve geri dönüş süreçleri Genel Müdürlükçe koordine edilir.

(4) Geçici ithalat, teminat, yeniden ihracat ve bunlara bağlı mali sorumlulukların taraflar arasında paylaşımı, yürürlükteki gümrük mevzuatına uygun olarak ihale dokümanı ve sözleşmede düzenlenir. Teminat yükümlülüğünün mümkün olan hâllerde yüklenici tarafından üstlenilmesi ve İdarece teminat verilmesi hâlinde karşı teminat ile rücu şartlarının sözleşmede gösterilmesi esastır.

(5) Bu Yönerge, gümrük hukuku bakımından üst mevzuatta öngörülmeyen bir muafiyet, hak veya yükümlülük doğurmaz.

Hakediş işlemleri

MADDE 61 - (1) Hizmet alınan hava araçlarına ilişkin hakediş raporları, ihale dokümanı ve sözleşmede belirlenen dönem ve ödeme esaslarına göre hazırlanır. Raporların hazırlanmasında, bu Yönergenin Ek-D'sinde yer alan Hava Aracı Uçuş Takip Formu ile ihale dokümanı ve sözleşme uyarınca düzenlenen diğer hakediş formları ve dayanak belgeler esas alınır. Kontrol teşkilatı ile muayene ve kabul komisyonlarının oluşturulması ile denetim, hakediş, muayene, kabul ve ödeme işlemleri, alımın tabi olduğu mevzuat ve sözleşme hükümlerine göre yürütülür.

(2) Kontrol teşkilatı, harcama yetkilisince görevlendirilir. Kontrol teşkilatında asgari olarak; Genel Müdürlükçe onaylanan Yangın Hava Gücü Konuş Planında hava aracı için belirlenen ana konuş yerinde görevlendirilen idare temsilcileri, bölge müdürlüğü hava aracı koordinatörü, orman yangınlarıyla mücadele şube müdürü ve Havacılık Dairesi Başkanlığınca yetkilendirilen en az bir personel yer alır.

(3) Hakediş hesabı; hazır bulundurulan gün sayısı, kullanılabilirlik ve fiilî uçuş sürelerine ilişkin kayıt ve belgeler ile uygunsuzluk ve ceza kayıtlarına dayanır. Uçuş süresinin başlangıç ve bitiş anları, bu Yönergedeki uçuş süresi tanımına uygun olarak ihale dokümanı ve sözleşmede gösterilir. Bu başlangıç ve bitiş zamanları ile toplam uçuş süresi, hava araçlarındaki uçuş takip sistemleri üzerinden Orman Bilgi Sistemine (ORBİS) otomatik olarak aktarılır ve günlük olarak kaydedilir. Otomatik kayıt veya aktarım sağlanamadığında bilgiler idare temsilcisince günlük olarak sisteme elle girilir. İdare temsilcisi, kayıtların doğru ve eksiksiz işlenmesini sağlar ve kayıtları ilgili bilgi ve belgelerle karşılaştırarak kontrol eder. Her gün için kayıt altına alınan uçuş kayıtlarının idare temsilcisi tarafından ORBİS üzerinden güvenli elektronik imzayla imzalanması esastır.

(4) Hakedişe esas uçuş kayıtları ve kontrol belgeleri, kontrol teşkilatı üyelerinin tamamı tarafından kendi görev ve yetkileri yönünden kontrol edilerek ORBİS üzerinden güvenli elektronik imzayla imzalanır. Başka bir orman bölge müdürlüğünde geçici görev sırasında o bölge müdürlüğünce verilen uçuş görevlerine ilişkin kayıtlar, ilgili bölge müdürlüğü hava aracı koordinatörü ile orman yangınlarıyla mücadele şube müdürü tarafından aynı yönden kontrol edilerek sürece dâhil edilir. ORBİS üzerinden güvenli elektronik imzayla imzalanan bu kayıt ve belgeler için ayrıca ıslak imza aranmaz.

(5) Her hakediş dönemine ait uçuş kayıtlarının derlenmesi ve gerekli onayların tamamlanması, ana konuş yerinin bağlı olduğu orman bölge müdürlüğünce sağlanır. Hava aracının başka bir orman bölge müdürlüğüne geçici görevlendirilmesi veya kaydırılması bu sorumluluğu değiştirmez.

Tebligat ve bildirim

MADDE 62 – (1) Uçucu personelin Ulusal Elektronik Tebligat Sistemi (UETS) adresi edinmesi esastır.

(2) UETS adresi bulunan uçucu personel, adresini ve adres bilgilerindeki değişiklikleri ilgili personel birimine bildirir.

(3) Bu Yönerge kapsamında 7201 sayılı Tebligat Kanununa göre tebliği gereken kurul kararları ve diğer idari işlemlerin UETS adresi bulunan uçucu personele tebliğinde, elektronik tebligat usulünün uygulanması esastır. Anılan Kanunun 7/a maddesinde öngörülen zorunluluk ve istisnalar saklıdır.

(4) Resmî tebligatın yerine geçmemek üzere, personelin ayrıca bilgilendirilmesinde kurumsal elektronik posta ve diğer kurumsal iletişim kanalları da kullanılabilir.

(5) Kaza, ciddi olay ve acil emniyet bildirimleri, resmî tebligat işlemlerinin tamamlanması beklenmeden ilgili bildirim usullerine göre yapılır.

ALTINCI BÖLÜM
Çeşitli ve Son Hükümler

Düzenleyici işlemler

MADDE 63 - (1) Bu Yönerge çerçevesinde, yürürlüğe girdiği tarihten itibaren altı ay içinde Havacılık Dairesi Başkanlığınca aşağıdaki talimatlar çıkarılır:

a) Havacılık Dairesi Başkanlığı Uçuş İşletme Talimatı (OHT-UİT),

b) Havacılık Dairesi Başkanlığı Uçuş Emniyet Talimatı (OHT-UET),

c) Havacılık Dairesi Başkanlığı Hava Aracı Bakım ve İkmal Talimatı (OHT-BİT),

ç) Havacılık Dairesi Başkanlığı Uçuş Eğitim Talimatı (OHT-UEĞ),

d) Havacılık Dairesi Başkanlığı İnsansız Hava Aracı Operasyon Talimatı (OHT-İHA),

e) Havacılık Dairesi Başkanlığı Hava Aracı Uçuşa Elverişlilik Talimatı (OHT-HUE).

(2) Birinci fıkrada belirtilen talimatlar ile bu Yönergenin uygulanması için ihtiyaç duyulan diğer talimatlar, Genel Müdür tarafından veya yürürlükteki yetki devri ve imza yetkileri düzenlemesinde açıkça yetkilendirilen makam tarafından onaylanarak yürürlüğe konulur; revizyon ve güncellemeleri aynı usule tabidir.

(3) Bu Yönerge ile alt talimatlar arasında çelişki bulunması hâlinde Yönerge hükümleri öncelikli olarak uygulanır.

Mevcut sözleşme ve protokoller

GEÇİCİ MADDE 1- (1) Bu Yönergenin yürürlüğe girdiği tarihte devam etmekte olan, bu Yönerge kapsamındaki hava aracı kiralama ve hizmet alımı sözleşmeleri ile diğer kamu kurum ve kuruluşlarıyla yapılmış protokoller, süreleri doluncaya kadar kendi hükümlerine göre uygulanmaya devam olunur.

(2) Bu sözleşme ve protokollerin yenilenmesinde veya süre uzatımında bu Yönerge hükümleri esas alınır.

Yürürlük

MADDE 64- (1) Bu Yönerge, Orman Genel Müdürü tarafından onaylandığı tarihte yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 65- (1) Bu Yönerge hükümlerini Orman Genel Müdürü yürütür.

EK-A YOLCU MANİFESTOSU
Emniyet bilgilendirmesi ve uçuşa katılım beyanı

Hava aracı tipi ve tescili: ……

Uçuş tarihi: …… **Uçuş rotası:** ……..... **Tahmini kalkış saati:** .....

A. YOLCU BEYANI

Yukarıda bilgileri belirtilen uçuş için uçuş öncesi emniyet bilgilendirmesini aldım. Hava aracına yaklaşma, biniş ve iniş ile uçuş sırasında ve acil durumlarda uymam gereken kurallar tarafıma açıklandı. Emniyet kartının yeri, emniyet kemerinin kullanımı ve acil çıkışlar tarafıma gösterildi.

Olumsuz hava ve arazi şartları, teknik arızalar veya uçuşun yürütülmesindeki hatalar nedeniyle kaza ve beklenmeyen olayların meydana gelebileceği; bunların yaralanma, geçici veya kalıcı bedensel zarar, ölüm ve kişisel eşyalarımın hasarı veya kaybıyla sonuçlanabileceği tarafıma açıklandı. Açıklanan riskleri anladım. Bu riskleri bilerek uçuşa kendi irademle katılmayı kabul ediyorum.

Açıklanan emniyet kurallarına ve uçuş ekibinin emniyet talimatlarına uyacağımı beyan ve taahhüt ederim.

Bu metni okuyup anladım, sorularımı sorma imkânı buldum ve B bölümündeki yolcu kayıt ve imza listesini kendi irademle imzalıyorum.

B. YOLCU KAYIT VE İMZA LİSTESİ

S.Nu.	Adı soyadı / Kurumu veya yolcu sıfatı	İmza
1		
2		
3		
4		
5		
6		
7		
8		
9		
10		

Yönergenin 30 uncu maddesinin ikinci fıkrası uyarınca imzası aranmayan yolcuların imza alanına "İmza aranmaz" yazılır. Bu yolcular da bilgilendirilir ve listeye kaydedilir. Diğer yolcuların imzaları kalkıştan önce tamamlanır. İmza vermekten kaçınan bu yolcular taşınmaz.

Bu manifesto, uçuş öncesi emniyet bilgilendirmesinden sonra ve kalkıştan önce tamamlanır. Manifesto ve varsa ek yolcu listesi, kalkıştan önce hava aracından bağımsız olarak yerde muhafaza altına alınır. Bagaj ve yük kayıtlarının yerine geçmez.

Yolcu sayısının ondan fazla olması hâlinde aynı uçuş bilgileriyle ek yolcu listesi düzenlenir. Sıra numaraları kaldığı yerden devam eder.

Listedeki yolculara uçuş öncesi emniyet bilgilendirmesi yapılmış ve gerekli emniyet gösterimleri tamamlanmıştır.

Sorumlu kaptan pilotun

Adı ve soyadı: ……..

İmzası …….

EK-B GENEL HİZMET TAAHHÜTNAMESİ
ORMAN GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
HAVACILIK DAİRESİ BAŞKANLIĞI

Orman Genel Müdürlüğünde sözleşmeli havacılık personeli olarak görevim kapsamında, giderleri Genel Müdürlükçe karşılanan ve Yönerge uyarınca hizmet yükümlülüğü doğuran eğitimlere ilişkin olarak;

1) Her eğitim öncesinde, eğitimin bilgilerini, öngörülen giderlerini ve hizmet yükümlülüğünü gösteren, bu taahhütnamenin eki niteliğinde ayrı bir Eğitim Taahhütnamesi imzalamayı kabul ederim.

2) Her eğitim için, eğitimi başarıyla tamamladığım tarihten itibaren beş yıl Genel Müdürlükte görev yapmayı taahhüt ederim.

3) Birden fazla eğitim almam hâlinde, her eğitimin hizmet süresinin ve giderinin ayrı izlenmesini kabul ederim.

4) Eğitim giderlerinin, Genel Müdürlükçe fiilen karşılanan ve belgelendirilen giderlerle sınırlı olduğunu ve kesinleşen giderlerin hesaplama dayanaklarıyla birlikte tarafıma yazılı olarak bildirilmesi gerektiğini bildiğimi beyan ederim.

5) Eğitim süresince tarafıma ödenen maaş, ücret ve diğer özlük haklarının eğitim gideri hesabına dâhil edilmediğini bildiğimi beyan ederim.

6) Her bir eğitime ilişkin beş yıllık hizmet yükümlülüğüm tamamlanmadan kendi isteğimle görevimden ayrılmam, sözleşmemi yenilememem veya kusurlu davranışım nedeniyle sözleşmemin Genel Müdürlükçe feshedilmesi ya da yenilenmemesi hâlinde, ilgili eğitim için hizmet ettiğim süre mahsup edildikten sonra kalan hizmet süresine karşılık gelen eğitim gideri tutarını geri ödemeyi taahhüt ederim. Faiz ve tahsil işlemlerinde ilgili mevzuat hükümleri uygulanır. Yönergenin 41 inci maddesinin dokuzuncu fıkrasının (ç) bendinde belirtilen istisnalar saklıdır.

Bu taahhütnameyi ve ilgili Yönerge hükümlerini okuyup anladığımı, yukarıdaki esasları kabul ettiğimi ve imzalı belgenin bir nüshasını teslim aldığımı beyan eder; belirtilen yükümlülükleri yerine getirmeyi taahhüt ederim.

Tarih: … / … / …

Personelin adı ve soyadı: ……...

T.C. kimlik numarası: ……....

İmzası: ……

EK-C ENVANTER HAVA ARAÇLARINA UYGULANACAK UYGUNSUZLUK FORMU

1. HAVA ARACININ KONUŞLANDIĞI

Orman Bölge Müdürlüğü :
Orman İşletme Müdürlüğü :
Konuşlanma Yeri :

2. HAVA ARACI TANITIMI

Hava Aracı Çağrı Adı :

3. UYGUNSUZLUĞUN ÖZET OLARAK İSTENME SEBEBİ

OYM Şube Müdürü / Merkez Helikopteri

Adı Soyadı :
Ünvanı :
Orbis :
Kayıt Zamanı :
Tarih :

EK-D HAVA ARACI UÇUŞ TAKİP FORMU (Form-17)

HAVA ARACI UÇUŞ TAKİP FORMU (Form-17)

ÇAĞRI ADI :
ANA KONUŞ YERİ BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ :
ANA KONUŞ YERİ İŞLETME MÜDÜRLÜĞÜ :
OPERASYONEL ANA KONUŞ YERİ :
GEÇİCİ GÖREV YERİ BÖLGE / İŞLETME MÜDÜRLÜĞÜ :
YÜKLENİCİ :

HAKEDİŞ DÖNEMİ :

TÜM HAVA ARAÇLARI İÇİN

No.	Tarih	Kuyruk Numarası	Yangın / Görev Adı	Kalkış Talimat Saati	Motor Çalıştırma Saati	Kalkış (Not:1) / İlk Hareket (Not:2) Saati	İniş Saati	Motor Susturma Saati	İlk Atış Zamanı (Dakika) (Not:3)	Uçuş Süresi (saat/dakika)	Uçuş Süresi (Ondalık)	Toplam Atış Sayısı (Sorti)	Toplam Atış Miktarı (Ton)	Yolcu/ Görevli Personel Adı Soyadı	İdare Temsilcisi Adı Soyadı / T.C. No.	Pilot / Gözlemci Pilot Adı Soyadı / T.C. No.
									GENEL TOPLAM :							
									TEST UÇUŞU / YER ÇALIŞTIRMASI / YÜKLENİCİ TALEBİ İNTİKAL UÇUŞU TOPLAMI :							
									HAKEDİŞE ESAS SAAT TOPLAMI :							

Not 1: Uçuş Süresi Helikopter İçin 'Helikopterin ilk kalkış için yerden kesildiği an ile son inişte motor susturmak için gücün kapatıldığı an arasında geçen ve ondalık cinsinden ifade edilen süreyi,
Not 2: Uçuş Süresi Uçak İçin 'Uçağın taksi için ilk harekete başladığı an ile motor susturmak için gücün kapatıldığı an arasında geçen ve ondalık cinsinden ifade edilen süreyi,' tanımlar.
Not 3: İlk atış zamanı kalkış talimat saatinden itibaren verilen koordinata ilk suyun atıldığı zamana kadar geçen süreyi dakika cinsinden ifade eder.

KONTROL TEŞKİLATI

İdare Temsilcisi
Kayıtlar tam ve doğru işlenmiştir.

1. Adı SOYADI e-İmzalıdır.
2. Adı SOYADI e-İmzalıdır.
3. Adı SOYADI e-İmzalıdır.

OBM Hava Aracı Koordinatörü
Kayıtların tam ve doğruluğu kontrol edilmiştir.

Ana Konuş / Adı SOYADI e-İmzalıdır.
1. Geçici Görev / Adı SOYADI e-İmzalıdır.
2. Geçici Görev / Adı SOYADI e-İmzalıdır.
3. Geçici Görev / Adı SOYADI e-İmzalıdır.

OYM Şube Müdürü
Kayıtlar verilen görevlerle uyumludur.

Ana Konuş / Adı SOYADI e-İmzalıdır.
1. Geçici Görev / Adı SOYADI e-İmzalıdır.
2. Geçici Görev / Adı SOYADI e-İmzalıdır.
3. Geçici Görev / Adı SOYADI e-İmzalıdır.

Havacılık Dairesi Başkanlığı
Kayıtlar sözleşme usul ve esaslarına göre düzenlenmiştir.

1. Adı SOYADI e-İmzalıdır.
2. Adı SOYADI e-İmzalıdır.
3. Adı SOYADI e-İmzalıdır.

YÜKLENİCİ

Yüklenici Temsilcisi

1. Adı SOYADI e-İmzalıdır.
2. Adı SOYADI e-İmzalıdır.
3. Adı SOYADI e-İmzalıdır.

Bu belge, ORBİS'te üretilmiştir. ../../202. .....@ogm.gov.tr

T.C.
ORMAN GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
Havacılık Dairesi Başkanlığı

Beştepe Mahallesi Söğütözü Caddesi No:8/1
06560 Yenimahalle / ANKARA
www.ogm.gov.tr